

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksen seurantakatsaus

Aiesopimussihteeristö 25.4.2014

ara
Asunon rakentamis-
ja kehittämiskeskus

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Liik-
enne-
vira-
sto

Liikenne- ja
viestintäministeriö

HSL
HRT

Ympäristöministeriö
Ministry of the Environment

Seurattavat aihealueet

- Asuntotuotanto ja rakennusluvut
- Kaavoitus asumiseen
- Olemassa olevien kaavojen toteutuminen
- Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen
- Liikennepalvelut
- Liikenteen infrastruktuuri

Helsingin seudun MAL-aiesopimus tuli voimaan 20.6.2012. Sopimuskausi kattaa vuodet 2012-2015.

Tässä seurantakatsauksessa tarkastellaan vuosia 2012-2013.

Asuntotuotannon seurannan tiivistelmä

- Vuosina 2012 ja 2013 Helsingin seudulle valmistui yhteensä noin 22 800 uutta asuntoa, eli keskimäärin noin 11 400 asuntoa vuodessa. Aiesopimuskauden puolivälissä asuntotuotannon keskimääräinen toteutuma on 91 % vuosittaisesta 12 500 asunnon tavoitteesta.
- Valtion tukemia ARA-vuokra-asuntoja valmistui yhteensä noin 4 340, eli keskimäärin noin 2 170 asuntoa vuodessa. ARA-tuotannon keskimääräinen toteutuma on 90 % vuosittaisesta 2 500 asunnon tavoitteesta, kun toteutuma lasketaan aiesopimuksen allekirjoituspöytäkirjassa sovitulla tavalla siten, että KUUMA-kunnissa ARA-tuotannosta voi enintään puolet olla asumisoikeusasuntoja.

Kaavoituksen ja maapolitiikan seurannan tiivistelmä

- Helsingin seudulla lainvoimaistui uutta asumisen kerrosalaa kaikkiaan 2,3 milj. k-m² vuosina 2012 ja 2013. Se vastaa 48 % koko kauden kaavoitustavoitteesta.
- Sopimuskauden puolivälissä keskimääräinen vuosittain asemakaavoitettu uusi asumisen kerrosala on 1,15 milj. k-m², eli 95 % keskimääräisestä vuositavoitteesta.
- Seudun kunnat ovat tarkistaneet ja täydentäneet valtion vuonna 2013 maaomaisuudestaan tekemää inventointia.
- Uudenmaan maapolitiikkaryhmä on koonnut tiedot maapolitiikan välineiden käyttämisestä Helsingin seudun kunnissa sekä kokemuksia niiden toimivuudesta eri tilanteissa.

Yhdyskuntarakenteen seurannan tiivistelmä

- Vuonna 2012-2013 valmistuneista asunnoista noin puolet (n. 11 400 asuntoa) sijoittui kilometrin säteelle raideliikenteen nykyisistä tai rakenteilla olevista asemista.
- Vuosina 2012-2013 valmistuneista asunnoista 70 % (n. 16 000 asuntoa) sijoittui alueille, joilla palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen, pyöräillen tai vähintään melko tiheällä joukkoliikenteellä. Yksityisautoilun varassa oleville alueille sijoittui 1 645 asuntoa (7 % tuotannosta).
- Vuosina 2012-2013 valmistuneista asunnoista 74 % (n. 16 900 asuntoa) sijoittui asumisen ensisijaisille kohdealueille.
- Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman, asumisen strategian 2025 ja liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) yhteisvalmistelu on edennyt aikataulussa.

Liikenteen seurannan tiivistelmä

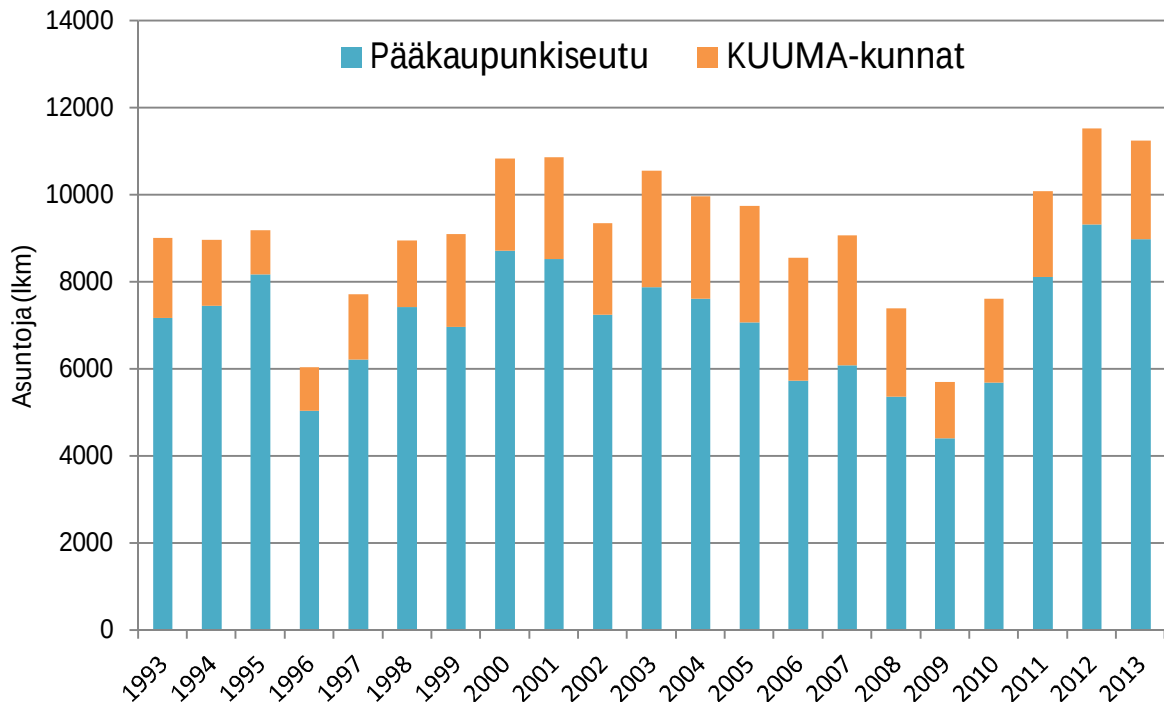
- Joukkoliikenteen palvelutaso ja rahoitus on vakaa. HSL-alueen matkamäärä kasvoi vuonna 2013 edellisestä vuodesta 3 %.
- Helsingin seudun pääväylä- ja ratainvestointien rahoitustaso on viime vuosina ollut korkea ja painottunut raidehankkeisiin. Kehäradan liikennöinti alkaa vuonna 2015 ja Länsimetron 2016.
- Liikenneverkon isot investoinnit ja niiden suunnittelu ovat edenneet pääosin MAL-aiesopimuksen mukaisesti.
- Pienten, kustannustehokkaiden hankkeiden KUHA-hankekokonaisuus etenee hitaasti. Vuonna 2013 aloitettiin kahdeksan KUHA-hanketta. MAL-rahoituksella käynnistyy 29 hanketta vuosina 2014 ja 2015.

Asuntotuotanto ja rakennusluvut

Valmistuneet asunnot 1993-2013

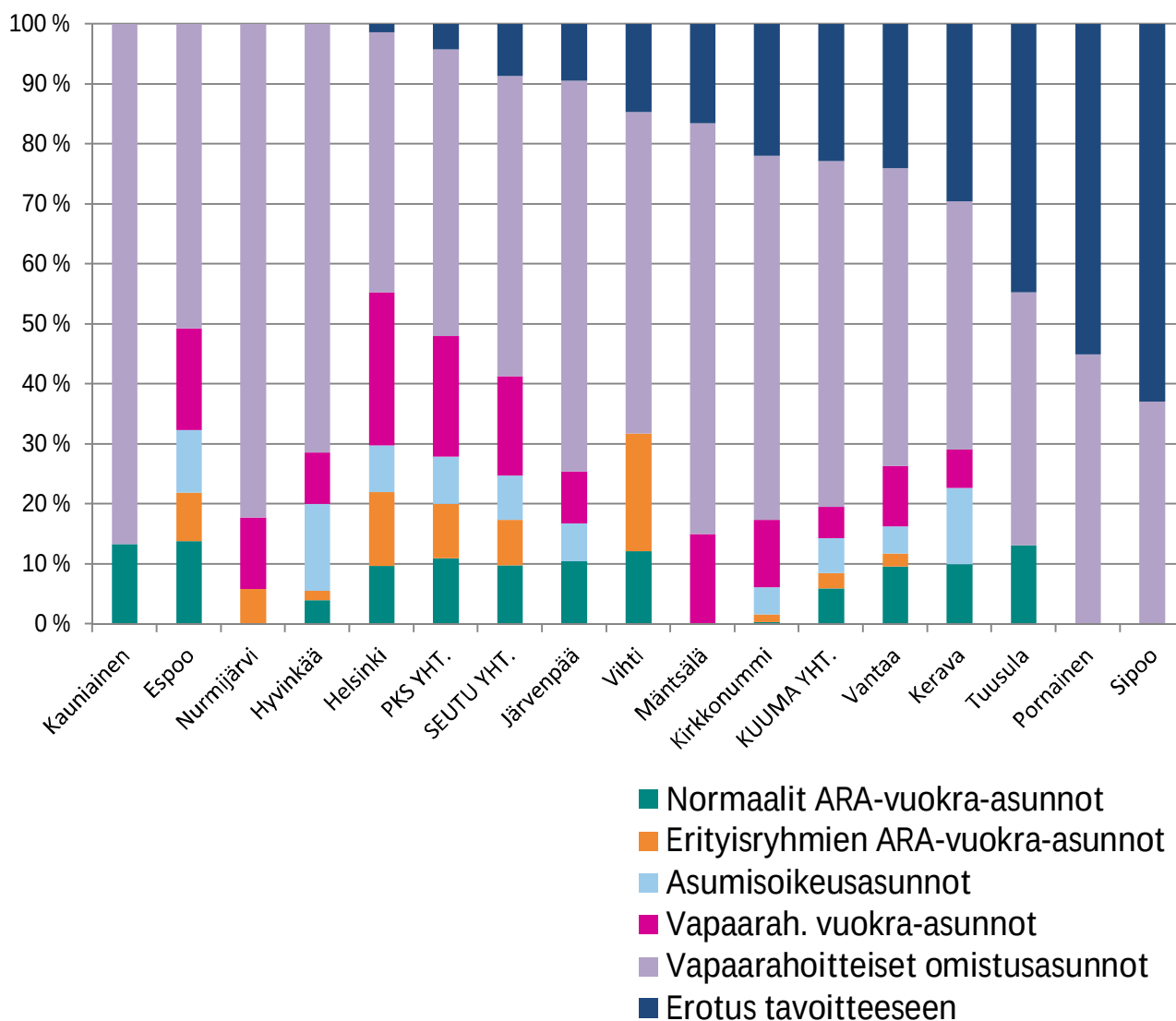
- Vuosina 2012 ja 2013 asuntoja valmistui runsaasti verrattuna aiempiin vuosiin.
- Kuluvalle sopimuskaudella on valmistunut keskimäärin 11 422 uutta asuntoa vuodessa (91 % seudun tavoitteesta).

Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

Valmistuneet asunnot 2012-2013

Keskimääräinen vuosituotanto
kunnittain ja hallintamuodoittain
suhteessa tavoitteeseen

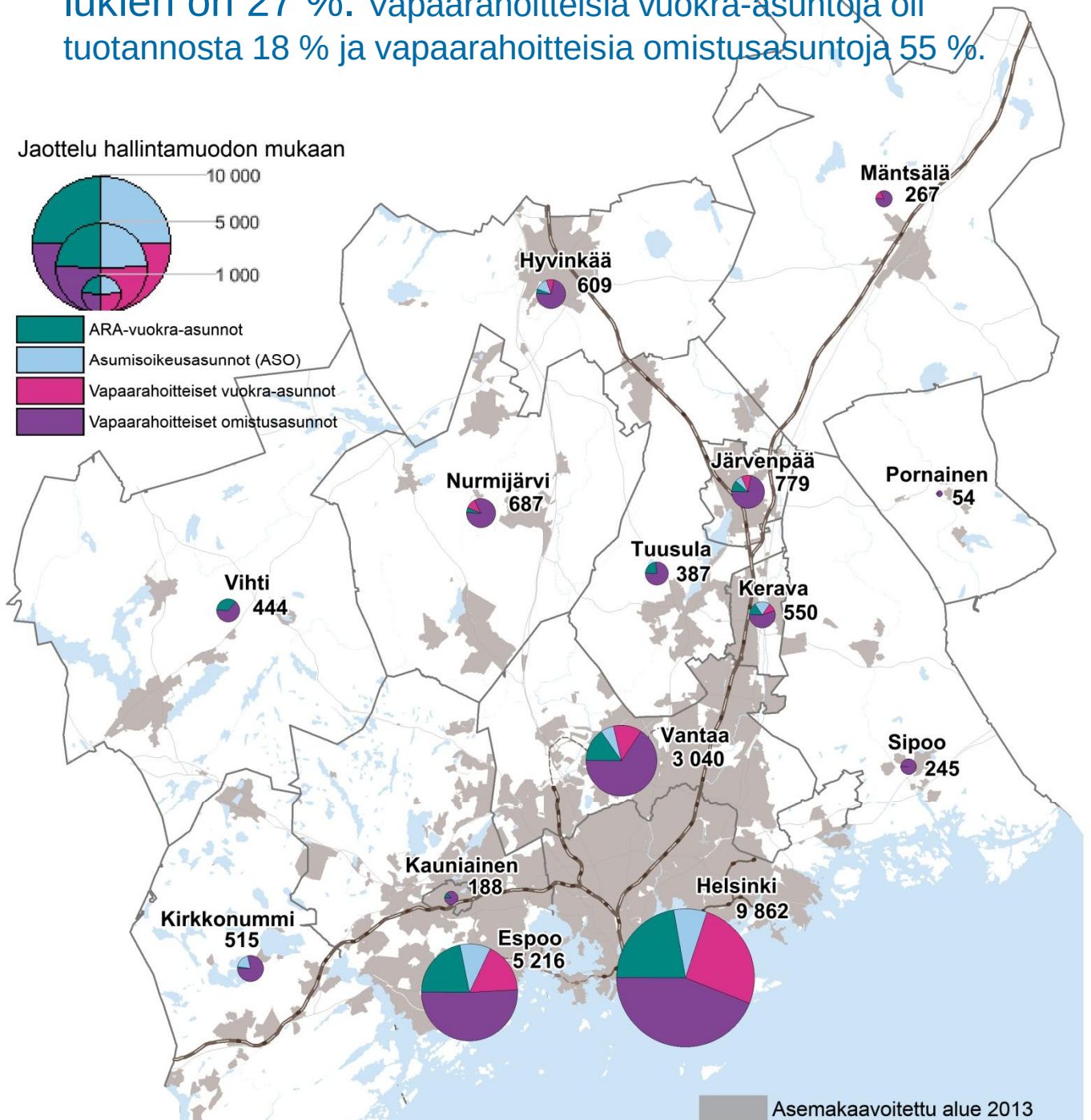
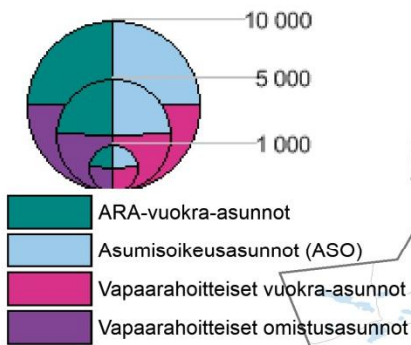

Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

Vuosien 2012 ja 2013 valmistuneesta tuotannosta ARA-vuokra-asuntoja on noin viidennes. ARA-tuotannon osuus asumisoikeustuotanto mukaan lukien on 27 %. Vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja oli tuotannosta 18 % ja vapaarahoitteisia omistusasuntoja 55 %.

Jaottelu hallintamuodon mukaan

Teemakartat © HSY 2014
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2014
Asemakaava-alue © Uudenmaan ELY-keskus 2014
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2013

Yhteensä 22 843 valmistunutta asuntoa

Valmistuneet asunnot 2012-2013

Asuntoja keskimäärin vuodessa

Alue	Valmistuneet asunnot	ARA- vuokra- asunnot yhteensä	Asumis- oikeus- asunnot	Vapaa- rahoitteiset vuokra- asunnot
Pääkaupunkiseutu	9 153	1 917	752	1 922
KUUMA-kunnat	2 269	255	173	154
Helsingin seutu	11 422	2 171	925	2 076

Alue	Tavoite	Toteutuma % keskimäärin Vuodessa
Pääkaupunkiseutu	9 560	96
KUUMA-kunnat	2 940	76
Helsingin seutu	12 500	91

Valmistuneet asunnot 2012-2013 kunnittain

Asuntoja keskimäärin vuodessa

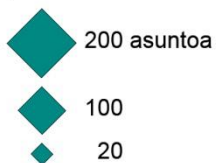
Alue	Tavoite keskim. /vuosi	Valmistuneet asunnot	Toteutuma % keskim. vuodessa
Espoo	2 500	2 608	104
Helsinki	5 000	4 931	99
Kauniainen	60	94	157
Vantaa	2 000	1 520	76
Hyvinkää	300	305	102
Järvenpää	430	390	91
Kerava	390	275	71
Kirkkonummi	330	258	78
Mäntsälä	160	134	83
Nurmijärvi	330	344	104
Pornainen	60	27	45
Sipoo	330	123	37
Tuusula	350	194	55
Vihti	260	222	85
SEUTU	12 500	11 422	91

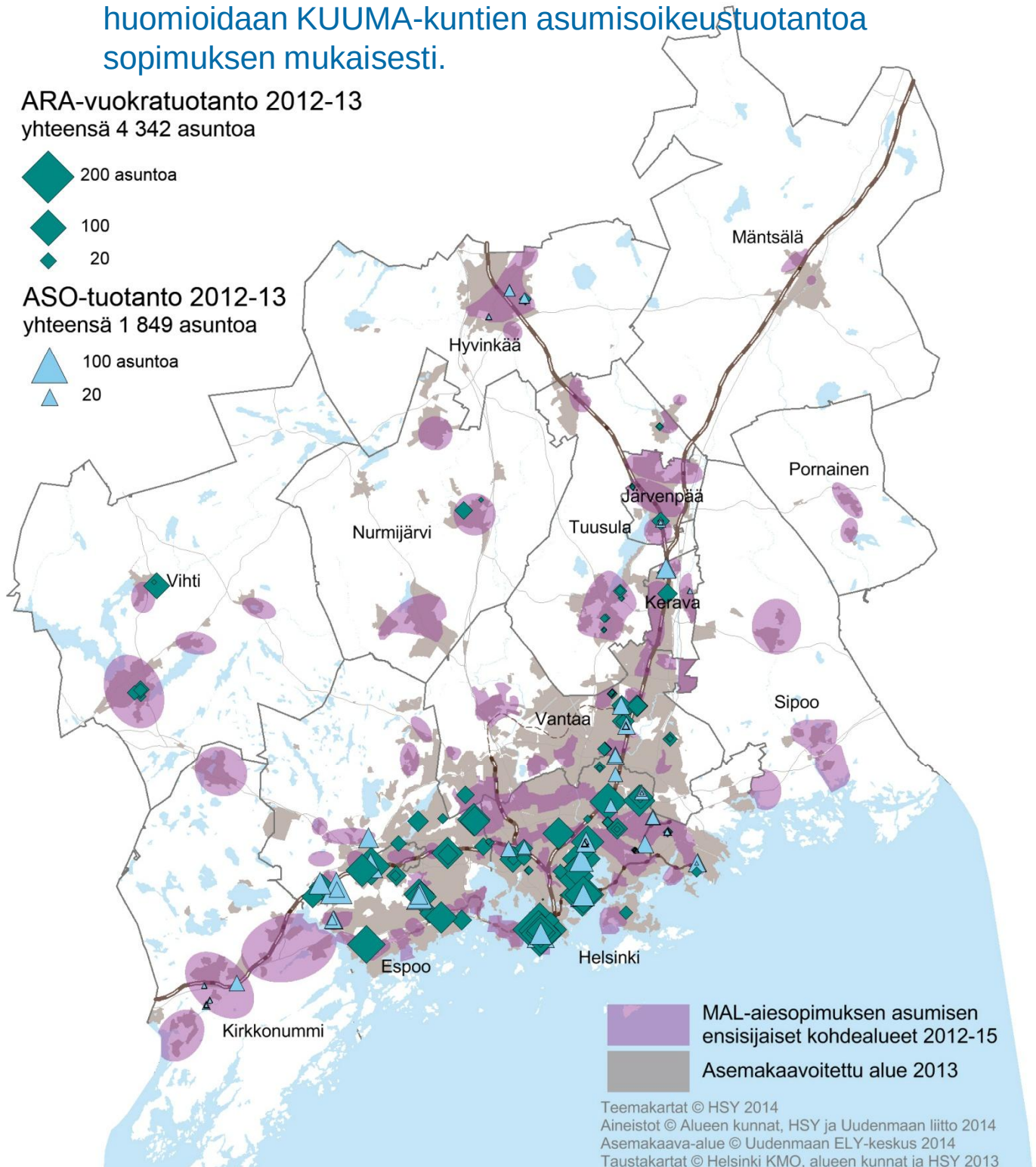
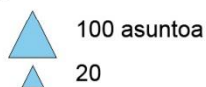
Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

ARA-vuokra-asuntoja valmistui keskimäärin 2 171 vuodessa. Normaaleja vuokra-asuntoja oli siitä 57 %. Asumisoikeusasuntoja valmistui keskimäärin 925 vuodessa. ARA-tuotannon toteutuma on 90 % tavoitteesta, kun huomioidaan KUUMA-kuntien asumisoikeustuotantoa sopimuksen mukaisesti.

ARA-vuokratuotanto 2012-13
yhteensä 4 342 asuntoa

ASO-tuotanto 2012-13
yhteensä 1 849 asuntoa

Teemakartat © HSY 2014
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2014
Asemakaava-alue © Uudenmaan ELY-keskus 2014
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2013

Valmistuneet ARA-vuokra-asunnot 2012-2013

Asuntoja keskimäärin vuodessa

Alue	ARA-vuokra-asunnot yhteensä	Erityisryhmien ARA-vuokra-asunnot	Asumis-oikeus-asunnot
Pääkaupunkiseutu	1 917	865	752
KUUMA-kunnat	255	81	173
Helsingin seutu	2 171	945	925

Alue	ARA-tavoite/ vuosi	Erityisryhmien ARA-vuokran osuus % ARA-tuotannosta	ARA-toteutuma % (KUUMAssa sis. aso-tuotantoa)
Pääkaupunkiseutu	1 912	45	100
KUUMA-seutu	588	32	58
Helsingin seutu	2 500	43	90

Erityisryhmille suunnattujen vuokra-asuntojen suuri osuus johtuu asukkaiden siirtymisestä laitoksista palveluasumiseen. Erityisryhmien asuntotuotantoon suunnattu ARA:n investointiavustus edistää hankkeita.

Valmistuneet ARA-asunnot 2012-2013 kunnittain

Asuntoja keskimäärin vuodessa

Alue	ARA-tavoite keskim./ vuosi	ARA-vuokra- asunnot yhteensä	Erityis- ryhmien ARA osuus %	Asumis- oikeus- asunnot	ARA- toteutuma % (sis. ASO KUUMAssa)
Espoo	500	571	37	272	114
Helsinki	1 000	1 099	56	389	110
Kauniainen	12	13	0	0	104
Vantaa	400	235	18	91	59
Hyvinkää	60	17	29	44	57
Järvenpää	86	45	0	27	84
Kerava	78	39	0	50	100
Kirkkonummi	66	5	90	52	15
Mäntsälä	32	0	0	0	0
Nurmijärvi	66	20	100	0	30
Pornainen	12	0	0	0	0
Sipoo	66	0	0	0	0
Tuusula	70	46	0	0	66
Vihti	52	83	62	0	159
SEUTU	2 500	2 171	44	925	90

Alkanut asuntotuotanto 2013

Alue	Alkanut tuotanto yhteensä	ARA- vuokra- asunnot yhteensä	Asumis- oikeus- asunnot	Vapaa- rahoitteiset vuokra- asunnot
Pääkaupunkiseutu	8 528	1 289	611	1 713
KUUMA-kunnat	2 307	252	109	220
Helsingin seutu	10 835	1 541	720	1 933

Alkanut asuntotuotanto oli vuonna 2013 lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

ARA-vuokra-asuntojen aloitukset vähenivät merkittävästi:

- 2 053 asuntoa vuonna 2012
- 1 541 asuntoa vuonna 2013

Vähentäminen kohdistuu erityisesti normaaleihin ARA-vuokra-asuntoihin (32 % vähemmän aloituksia kuin vuonna 2012)

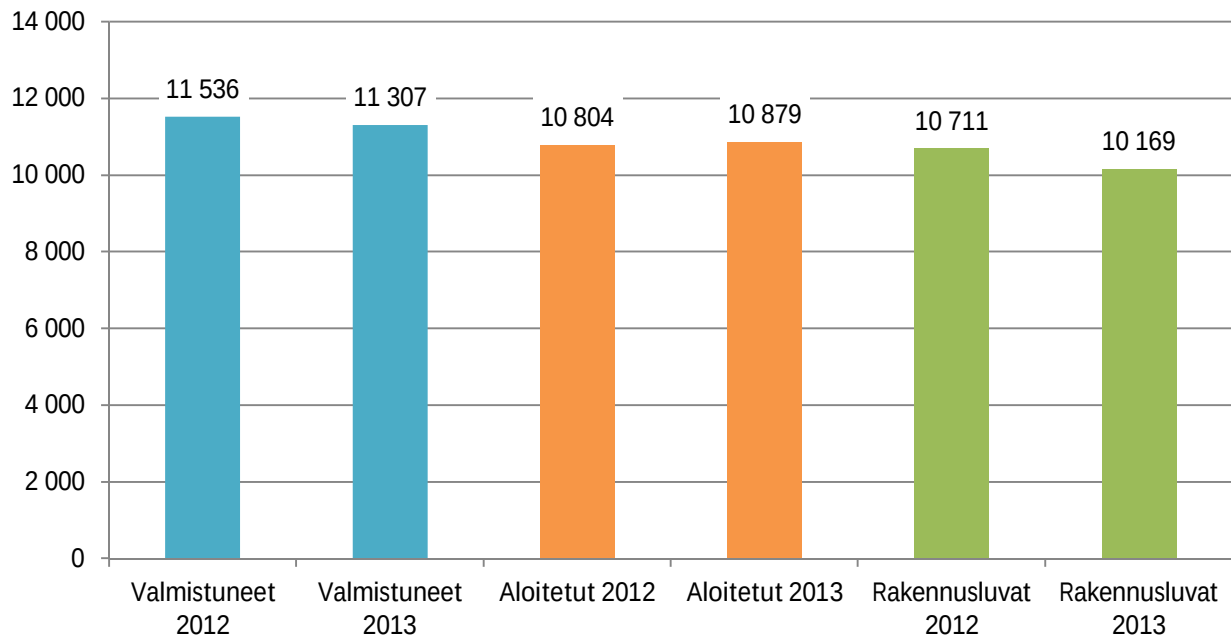

Alkanut asuntotuotanto ja myönnettyt rakennusluvut 2013

Alue	Alkanut tuotanto yhteensä	ARA- vuokra- asunnot yhteensä	Asumis- oikeus- asunnot	Vapaarah. vuokra- asunnot	Myönnettyt rakennus- luvut (as. lkm)	Rak. luvat muutos % vuodesta 2012
Espoo	2 423	258	63	805	2 129	-27
Helsinki	3 575	676	368	343	3 555	3
Kauniainen	64	0	0	0	10	-95
Vantaa	2 466	355	180	565	2 433	39
PKS	8 528	1 289	611	1 713	8 127	-2
Hyvinkää	206	28	0	0	199	-22
Järvenpää	396	45	55	100	328	-2
Kerava	328	0	54	0	119	-25
Kirkkonummi	372	69	0	70	314	2
Mäntsälä	216	28	0	50	151	-40
Nurmijärvi	329	45	0	0	423	96
Pornainen	13	0	0	0	28	33
Sipoo	104	0	0	0	103	4
Tuusula	251	37	0	0	287	-21
Vihti	136	0	0	0	90	-77
KUUMA	2 351	252	109	220	2 042	-15
SEUTU	10 879	1 541	720	1 933	10 169	-5

Asuntotuotannon kehitys

Vuonna 2012 seudulle valmistui poikkeuksellisen paljon asuntoja ja vuonna 2013 lähes yhtä paljon.

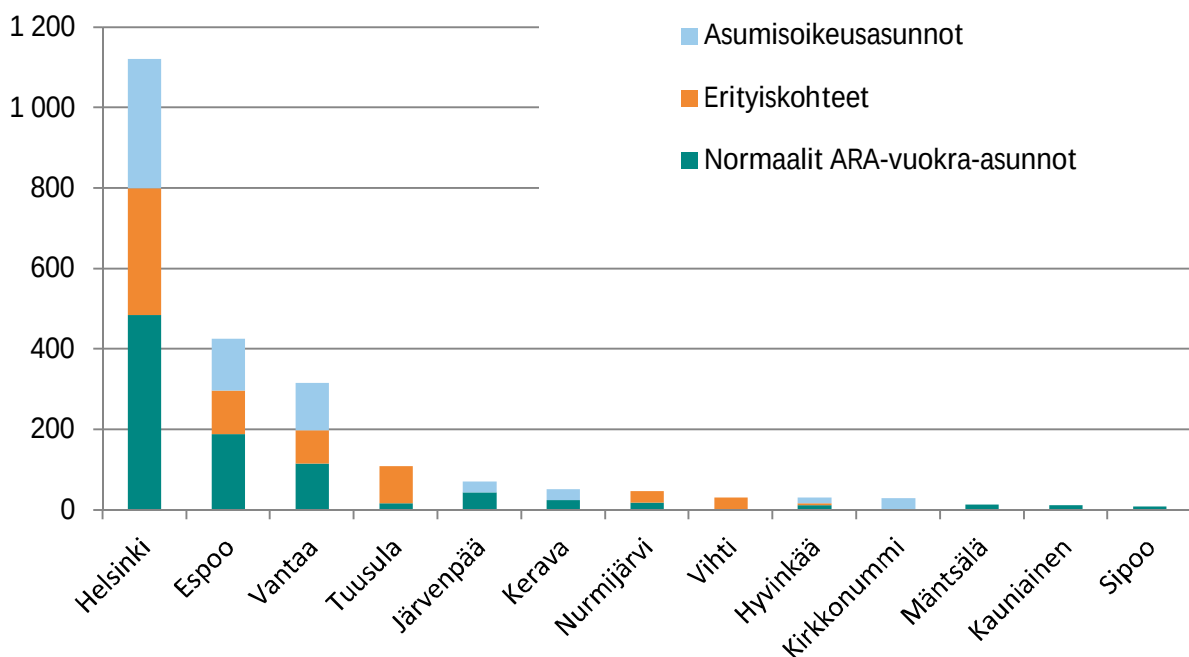
Aloitusten määrä on ollut molempina vuosina valmistuneita pienempi, joten valmistuneiden määrä todennäköisesti edelleen vähenee vuonna 2014.

Myönnettyjen rakennuslupien määrä väheni hieman verrattuna edelliseen vuoteen.

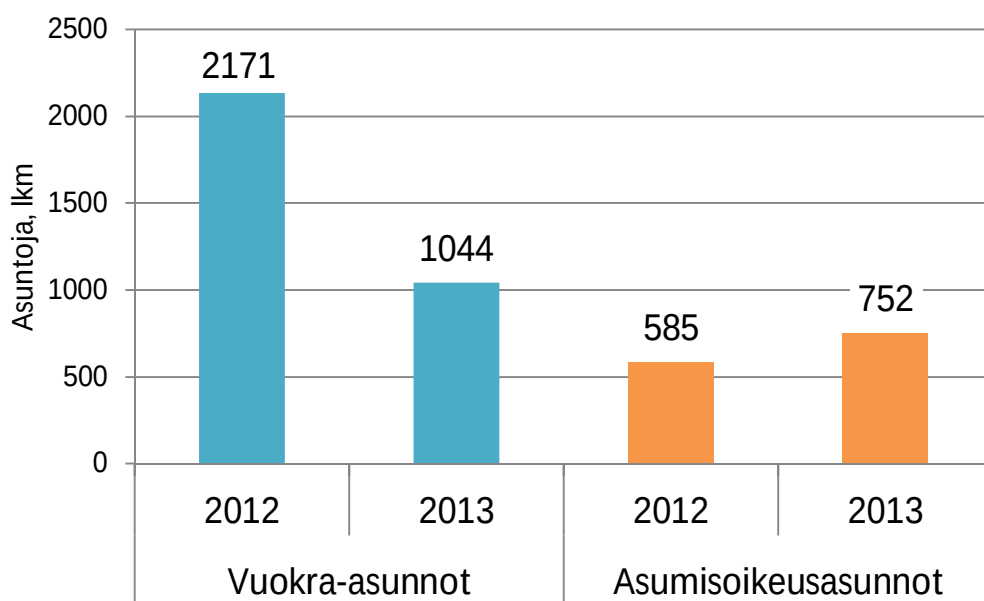

ARAn korkotukilainapäätökset uudistuotantoon 2012-2013

Asuntoja keskimäärin vuodessa

Asuntoja 2012-2013 hallintamuodoittain, seutu yhteensä

ARAn korkotukilainapäätökset uudistuotantoon 2012-2013

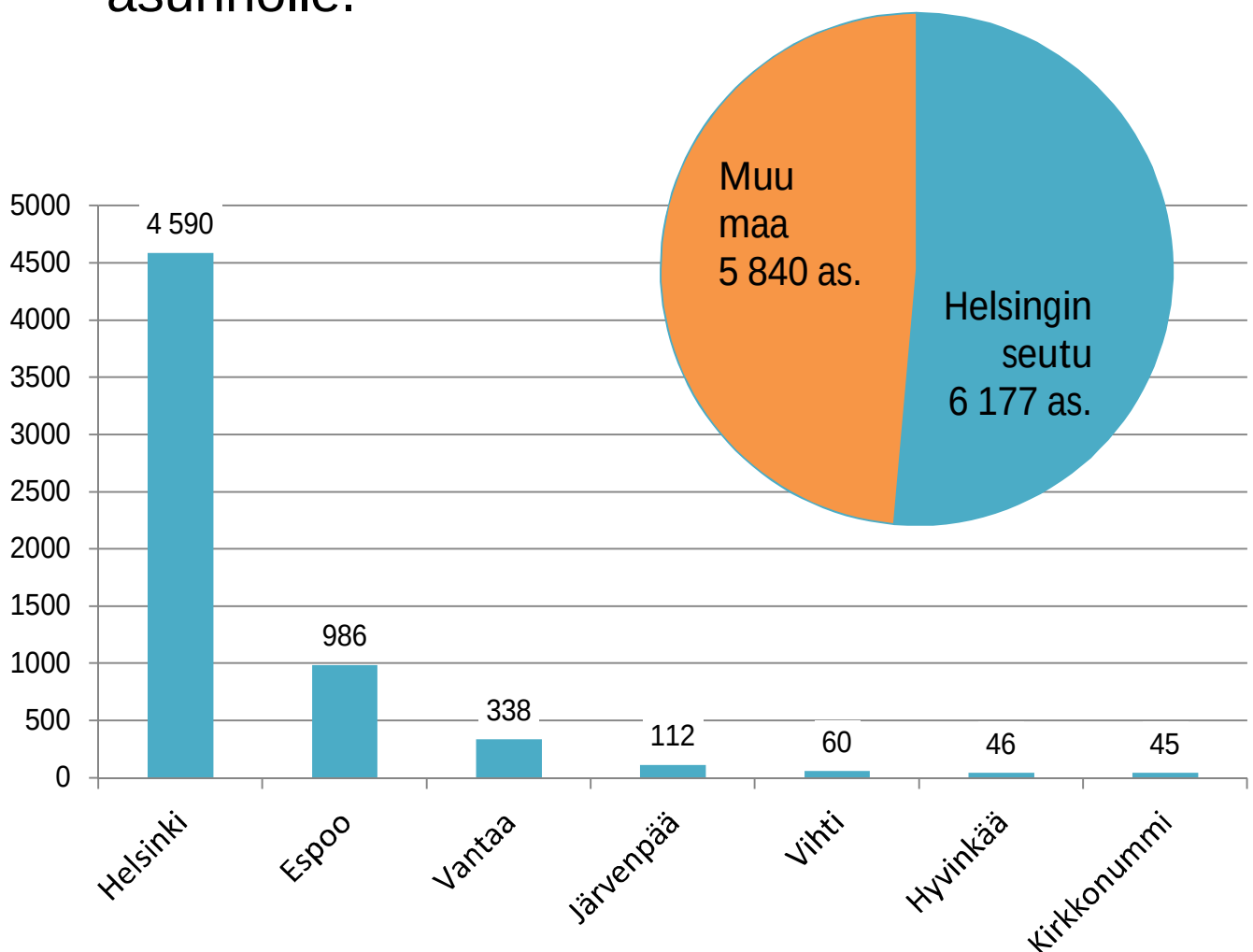
Asuntoja keskimäärin vuodessa

Kunta	Normaalit vuokra- asunnot	Erityis- kohteet *	Vuokra- asunnot yhteensä	Asumis- oikeus- asunnot	Asunnot yhteensä
Helsinki	485	315	800	323	1 122
Espoo	189	109	298	129	427
Vantaa	116	83	199	118	317
Tuusula	17	93	110	0	110
Järvenpää	44	0	44	28	72
Kerava	25	0	25	27	52
Nurmijärvi	19	29	48	0	48
Vihti	0	32	32	0	32
Hyvinkää	12	5	17	14	31
Kirkkonummi	0	0	0	31	31
Mäntsälä	14	0	14	0	14
Kauniainen	13	0	13	0	13
Sipoo	10	0	10	0	10
Pornainen	0	0	0	0	0
SEUTU	943	665	1 608	669	2 276
* Erityiskohteisiin sisältyvät ns. sekahankkeiden kaikki asunnot					

ARAn korkotukilainapäätökset peruskorjauksiin 2012-2013

Vuonna 2012 lainavaraus tehtiin Helsingin seudulla 3 307 asunnolle ja lainapäätös 2 570 asunnolle. Vuonna 2013 lainavaraus tehtiin 3 318 asunnolle ja lainapäätös 3 607 asunnolle.

ARAn investointiavustukset erityisryhmäkohteisiin 2012-2013

Helsingin seudulle on vuosina 2012-2013 myönnetty yhteensä 43,6 miljoonaa euroa investointiavustusta erityisryhmäkohteisiin. Asuntoja on rakennettu ja perusparannettu mm. huonokuntoisille ja/tai muistisairaille vanhuksille, kehitysvammaisille ja vammaisille henkilöille, tukea tarvitseville nuorille, pitkäaikaisasunnottomille sekä opiskelijoille.

	Asuntoja, lkm	Avustusta myönnetty, euroa
Espoo	533	5 139 130
Helsinki	687	25 214 843
Hyvinkää	10	326 250
Nurmijärvi	51	2 610 560
Tuusula	137	5 921 639
Vantaa	53	2 037 725
Vihti	63	2 381 020
Yhteensä	1 534	43 631 167

Avustetut kohteet 2013 kohderyhmän mukaan

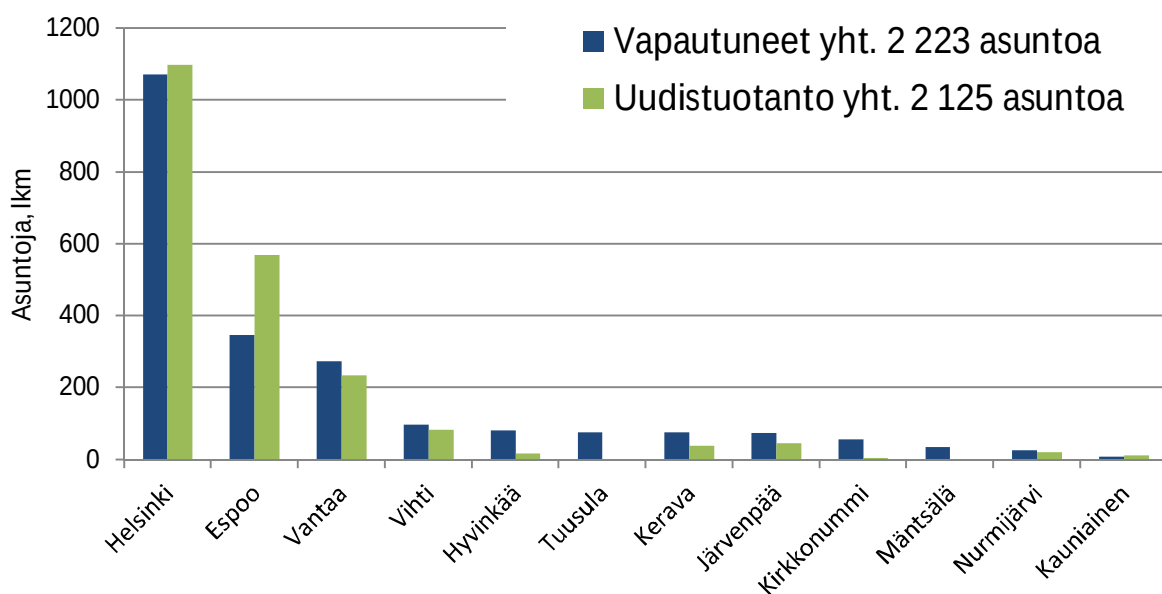
Helsingin seudulle myönnettiin yhteensä 16,2 milj. euroa (13,5 % koko maahan myönnetystä avustuksesta).

Kohderyhmä	Kunta	Asuntoja, lkm	€ keskim./ asunto
Pitkäaikaisasunnottomat, uudistuotanto			
	Espoo	33	77 900
	Helsinki	20	71 400
Kehitysvammaiset, uudistuotanto			
	Helsinki	32	124 400
	Tuusula	16	55 900
Muistisairaat tai huonokuntoiset vanhukset, uudistuotanto			
	Tuusula	121	41 600
Muistisairaat tai huonokuntoiset vanhukset, perusparannus			
	Helsinki	87	8 900
Opiskelijat, uudistuotanto			
	Espoo	27	14 000
Opiskelijat, perusparannus			
	Espoo	335	3 900
	Helsinki	60	4 500
Uudistuotanto yhteensä 249 asuntoa, 14,3 milj. euroa			
Perusparannus yhteensä 482 asuntoa, 1,9 milj. euroa			

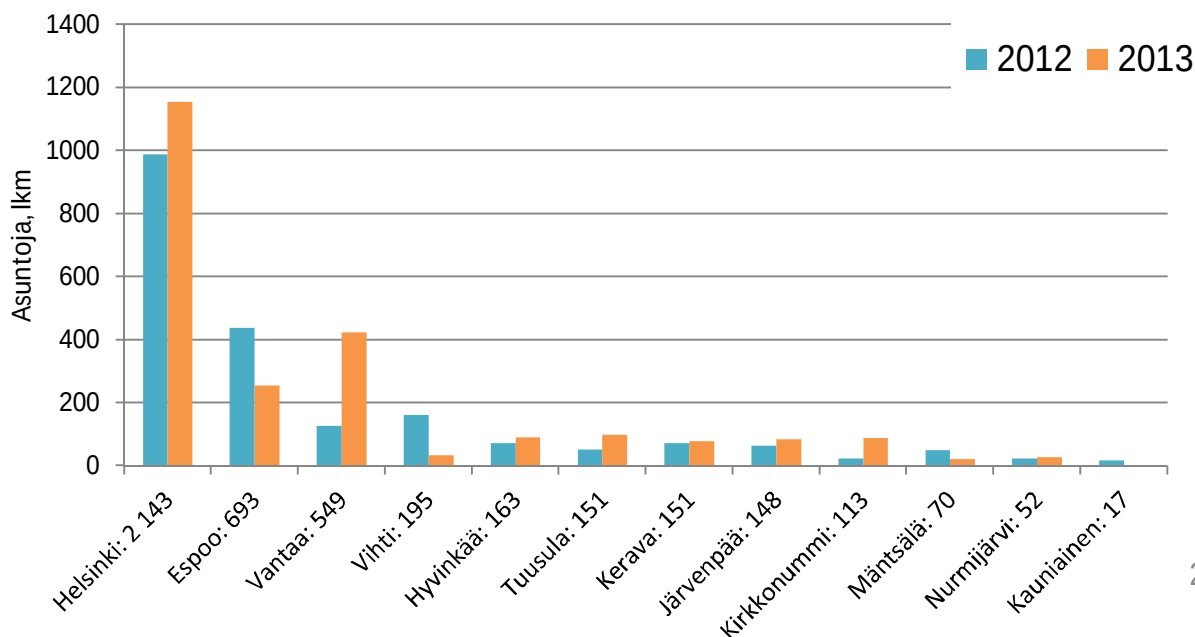

ARAn rajoituksista vapautuneet asunnot 2012-2013

ARA-vuokra-asuntojen keskimääräinen vuosituotanto on pienempi kuin rajoituksista vapautuvien asuntojen lukumäärä.

Rajoituksista vapautuvat asunnot kunnittain 2012-2013 vuosittain (kuvio) ja yhteensä (vaaka-akseli)

ARAn avustukset kunnallistechniikan rakentamiseen

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA päätti syyskuussa 2013 kunnallistechniikan rakentamisavustuksista.

Koko maahan myönnettyistä avustuksista yli 70 % (26,6 miljoonaa euroa) kohdistui Helsingin seudun MAL-aiesopimuskuntiin.

Helsingin seudulla avustusta saa 21 asuinaluetta, joille arvioidaan rakennettavan kaikkiaan noin 15 900 asuntoa.

Avustusta haettiin Helsingin seudulla kaikkiaan 43 asuinalueelle. Avustukset kohdistettiin aiesopimuksessa ensisijaisiksi määritellyille alueille ja etusijalle asetettiin alueet, joille toteutetaan muiden hallintamuotojen lisäksi ARA-vuokra-asuntoja.

Valtion maiden inventointi

Kunnat ovat tarkistaneet ja täydentäneet valtion vuonna 2013 maaomaisuudestaan tekemää inventointia.

Kuntien arvioiden mukaan inventoinnin alueista puolet ei todellisuudessa sovellu asumistarkoituksiin. Syitä ovat mm. melu, tärinä ja epäedullinen sijainti yhdyskuntarakenteessa.

Tarkistuksessa tunnistettiin kuitenkin myös uusia valtion omistamia, asuntotuotantoon soveltuvia maa-alueita tai asuntotuotantoa edistäviä vaihtomaita, laajimmillaan jopa yli miljoonan neliön kokonaisuuksia.

Kuntien maapoliittiset toimenpiteet

Uudenmaan maapolitiikkaryhmä on koonnut tiedot maapolitiikan välineiden käyttämisestä Helsingin seudun kunnissa sekä kokemuksia niiden toimivuudesta eri tilanteissa.

Selvityksessä on arvioitu tarpeita ja mahdollisuuksia aktivoida joidenkin välineiden käyttöä sekä tunnistettu mm. tarpeita tarkistaa lainsäädäntöä tonttutuotannon edistämiseksi seudulla.

Lähtökohdiltaan ja toimintatavoiltaan kunnat ovat hyvin erilaisia. Kunnat pyrkivät löytämään yhteisiä linjauksia asioissa, joissa tonttutuotantoa voidaan nopeimmin ja tehokkaimmin edistää.

Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

Maapolitiikan välineet kunnissa

MAAPOLITIIKAN VÄLINEIDEN KÄYTTÖ HELSINGIN SEUDULLA 2000-LUVULLA
Uudenmaan maapolitiikkaryhmä 7.4.2014

- = käytössä
- = valmius käyttää, mutta ei ole käytetty
- = ei käytössä

Kokonaisuus	Maapolitiikan väline käytössä 2000-luvulla	Espoo	Helsinki	Hyvinkää	Järvenpää	Kauniainen	Kerava	Kirkkonummi	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Sipoo	Tuusula	Vantaa	Viihti
Maapolitiikan ohjelmointi	Maapoliittinen ohjelma														
Maanhankinta	Vapaaehtoinen kauppa														
	Etuosto														
	Raakamaan lunastus														
Maankäyttösopimukset	Kaavoituksen käynnistämissopimus														
	1. asemakaavan maankäyttösopimus														
	Muutoskaavan maankäyttösopimus														
Maankäyttösopimusten toteutuminen ja tonttien rakentamisen varmistaminen	Rakentamisvelvoite mk-sopimuksessa														
	Sopimussakko mk-sopimuksessa														
	Vakuus mk-sopimuksessa														
	ARA-velvoite mk-sopimuksessa														
Muut menettelyt	Kehittämiskorvaus														
	Kehittämislumenettely														
Kunnan asuntotonttien luovutus ja rakentamisen varmistaminen	Rakentamisvelvoiteaika														
	Sopimussakko														
	Tontin takaisinosto														
Tonttien rakentamisen varmistaminen	Korotettu kiinteistövero														
	Rakentamiskehoitus														

Maapolitiikan välineiden käyttö on tiivistetty oheiseen taulukkoon. Yksistään taulukon perusteella ei voi tehdä päätelmiä kuntien aktiivisuudesta tai välineiden toimivuudesta. Selvityksen raportointi jatkuu keväällä 2014.

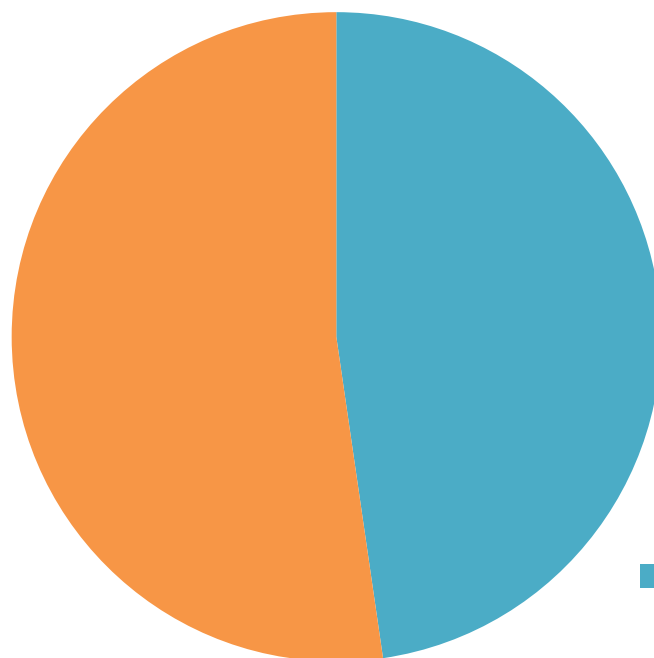

Kaavoitus ja kaavavarannot

Uusi asumisen kerrosala

Vuosina 2012-2013 seudulla on lainvoimaistunut yhteensä 2,3 miljoonaa k-m² uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa.

Vuosina 2012-2013 lainvoimaistunut asumisen kerrosala vastaa 48 % koko kauden tavoitteesta.

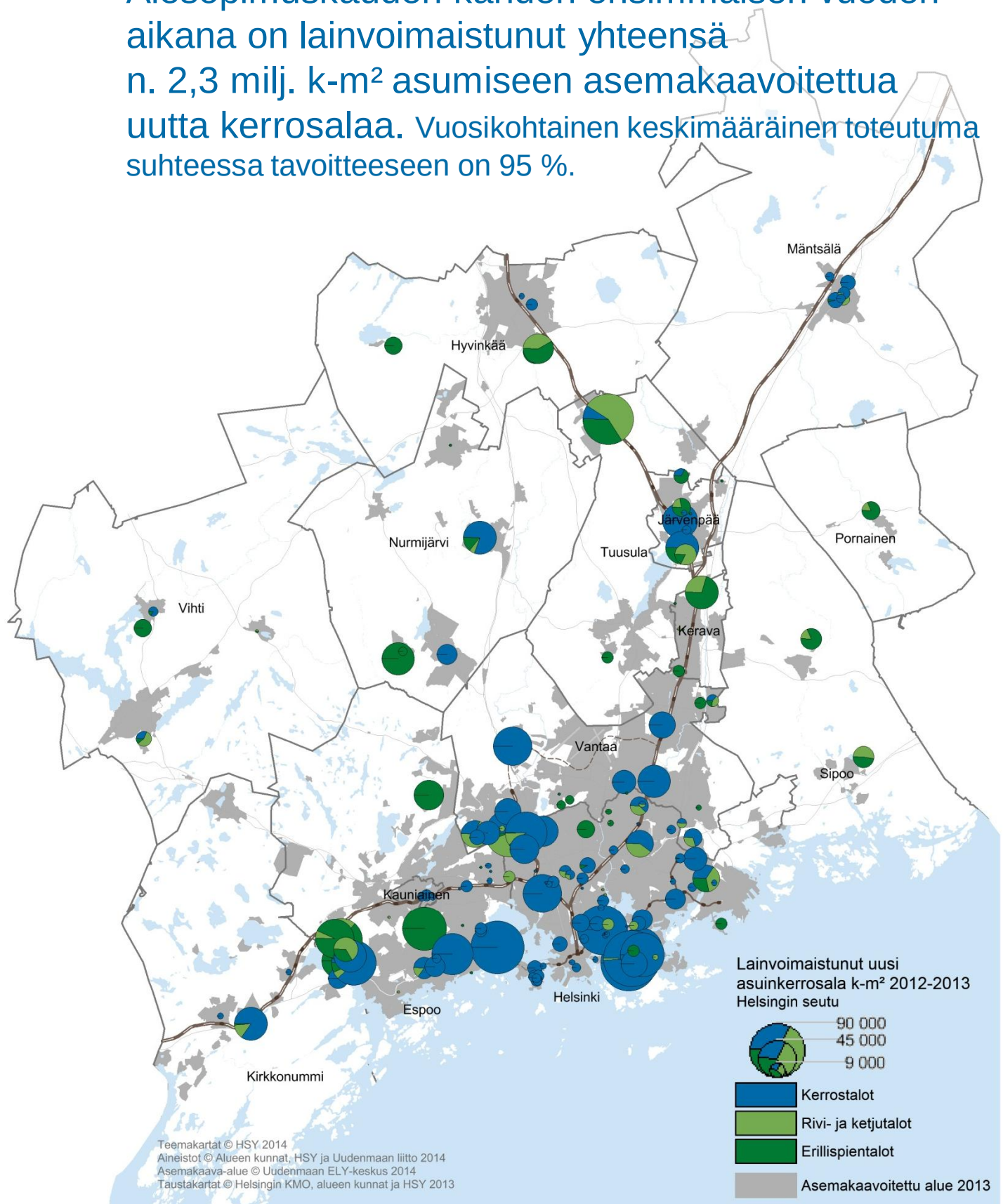
■ 2012-2013

Vuosina 2014-2015 tarvitaan vielä 2,5 miljoonaa k-m² lainvoimaista uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa.

Kaavoitus asumiseen

Aiesopimuskauden kahden ensimmäisen vuoden aikana on lainvoimaistunut yhteensä n. 2,3 milj. k-m² asumiseen asemakaavoitettua uutta kerrosalaa. Vuosikohtainen keskimääräinen toteutuma suhteessa tavoitteeseen on 95 %.

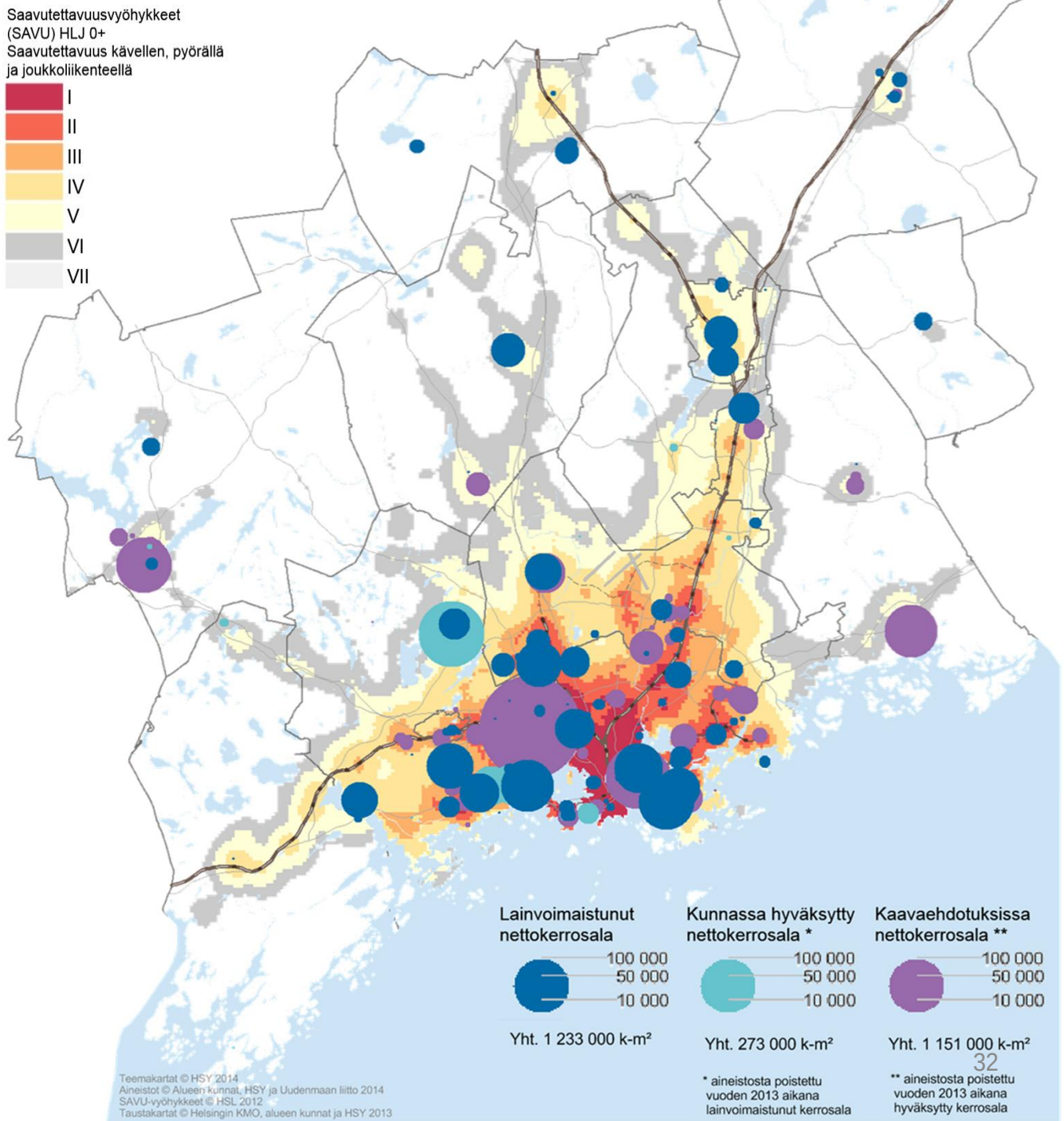
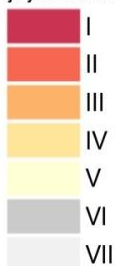

Kaavoitus asumiseen

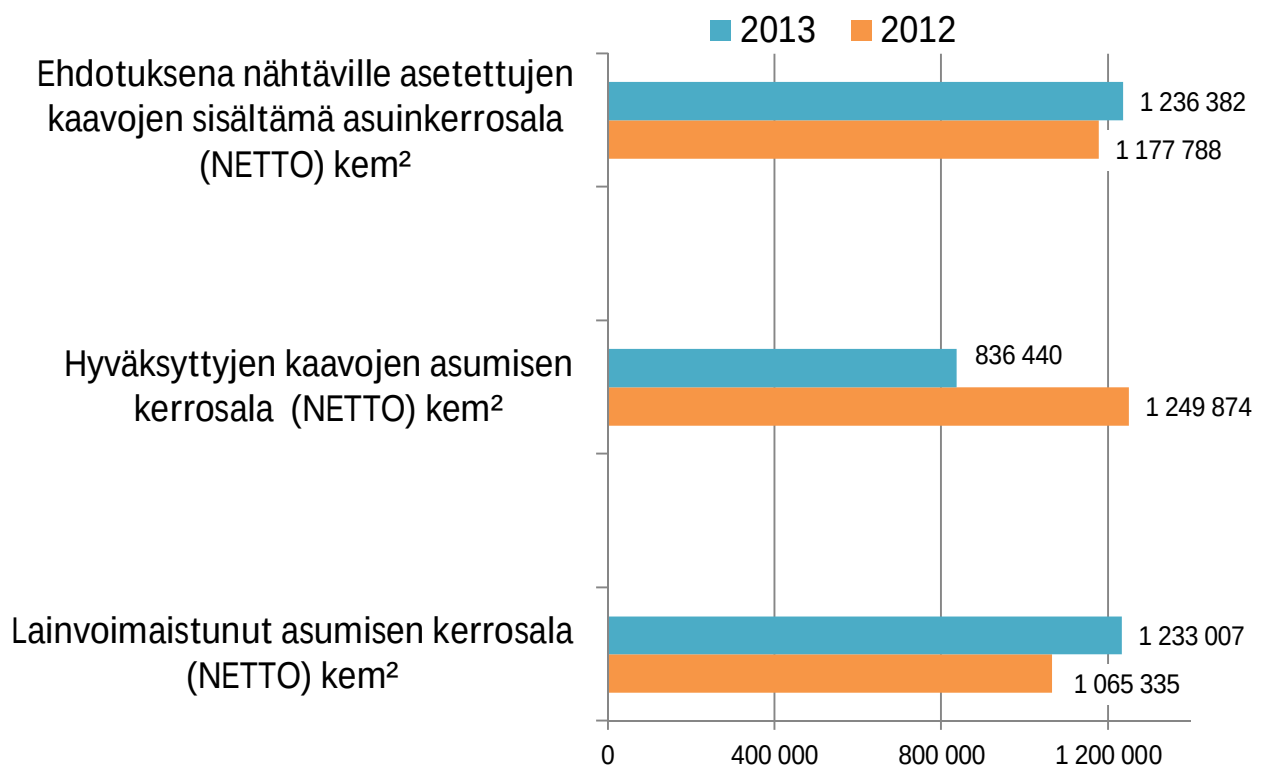
Vuonna 2013 lainvoimaistui 1,23 miljoonaa k-m² uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa. Kuntien hyväksymää kerrosalaa oli kaikkiaan 836 000 k-m². Kaavoissa, joihin kohdistui valituksia, oli uutta asumisen kerrosalaa 248 000 k-m² (30 % hyväksytystä kerrosalasta).

Saavutettavuusvyöhykkeet
(SAVU) HLJ 0+
Saavutettavuus kävelen, pyörällä
ja joukkoliikenteellä

Kaavoitus kaavavaiheittain 2012 ja 2013

Aiesopimuksen tavoitteena on keskimäärin 1,2 miljoonaa kerrosneliömetriä uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa vuodessa. Sopimuskauden puolivälissä keskimääräinen vuositoteutuma on 1,15 milj. k-m² (95 % tavoitteesta).

Kaavoitus kunnittain

Asumiseen asemakaavoitettua uutta
kerrosalaa (k-m²) 2012-2013
keskimäärin vuodessa

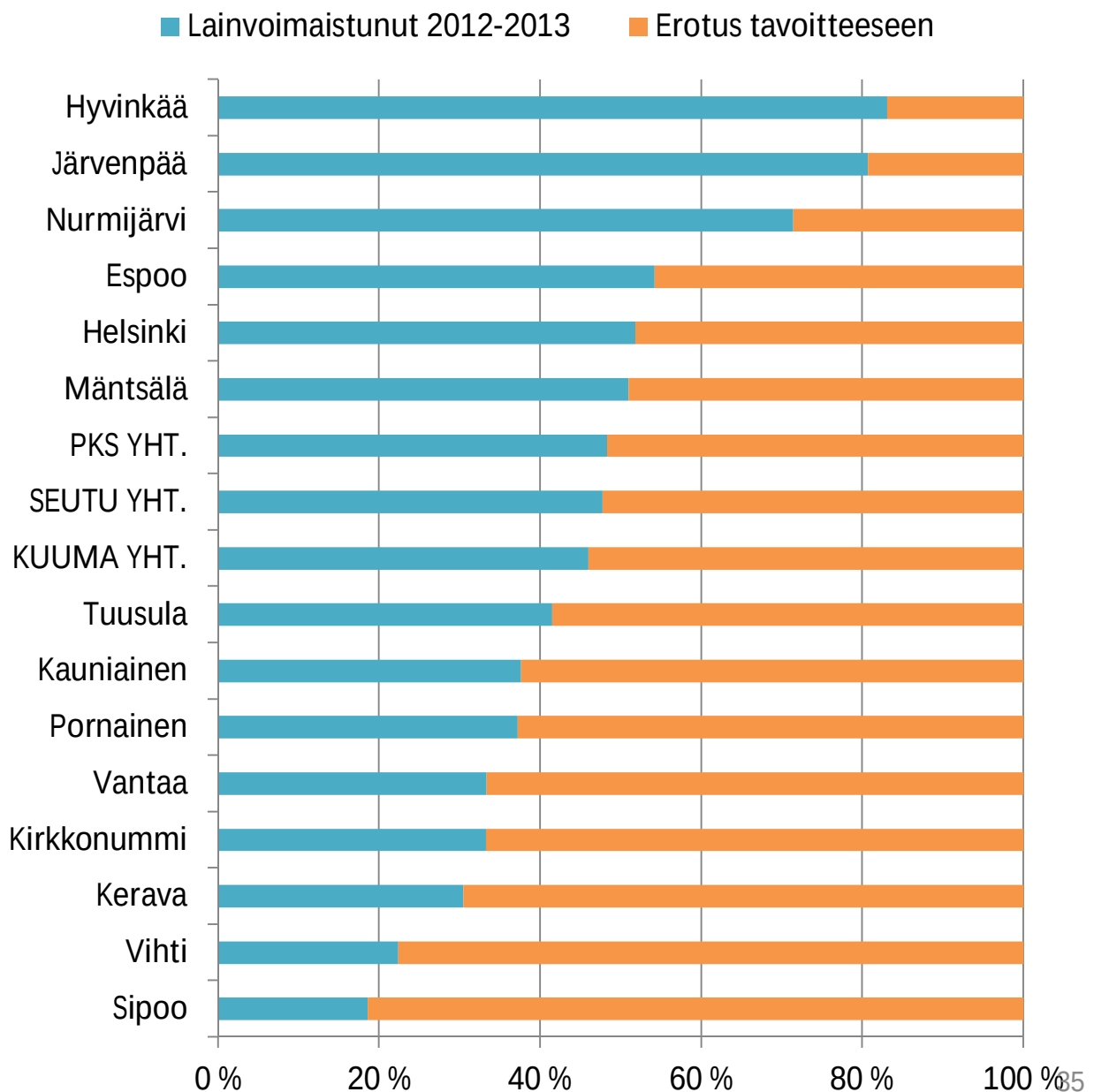
Alue	Tavoite	Lainvoi- maistuneissa kaavoissa	Hyväksytyissä kaavoissa	Ehdotuksena nähtäville asetetuissa kaavoissa
Espoo	250 000	270 887	293 464	377 883
Helsinki	450 000	466 167	379 317	428 978
Kauniainen	6 750	5 075	15 453	5 075
Vantaa	200 000	133 306	130 962	141 012
Hyvinkää	23 825	39 591	39 591	22 375
Järvenpää	35 000	56 467	50 791	13 463
Kerava	32 500	19 807	19 934	10 074
Kirkkonummi	30 000	19 943	6 348	7 785
Mäntsälä	18 750	19 114	20 750	13 906
Nurmijärvi	31 000	44 283	55 155	48 333
Pornainen	8 500	6 324	6 324	0
Sipoo	43 250	16 028	16 028	66 464
Tuusula	48 750	40 450	2 675	2 335
Vihti	26 250	11 732	6 370	69 405
SEUTU YHT.	1 204 575	1 149 171	1 043 157	1 207 085

Kaavoitus asumiseen

Kaavoitus kunnittain

Lainvoimaistunut asumiseen
asemakaavoitettu uusi kerrosala 2012-
2013 suhteessa koko sopimuskauden
tavoitteeseen

Kaavavarannot

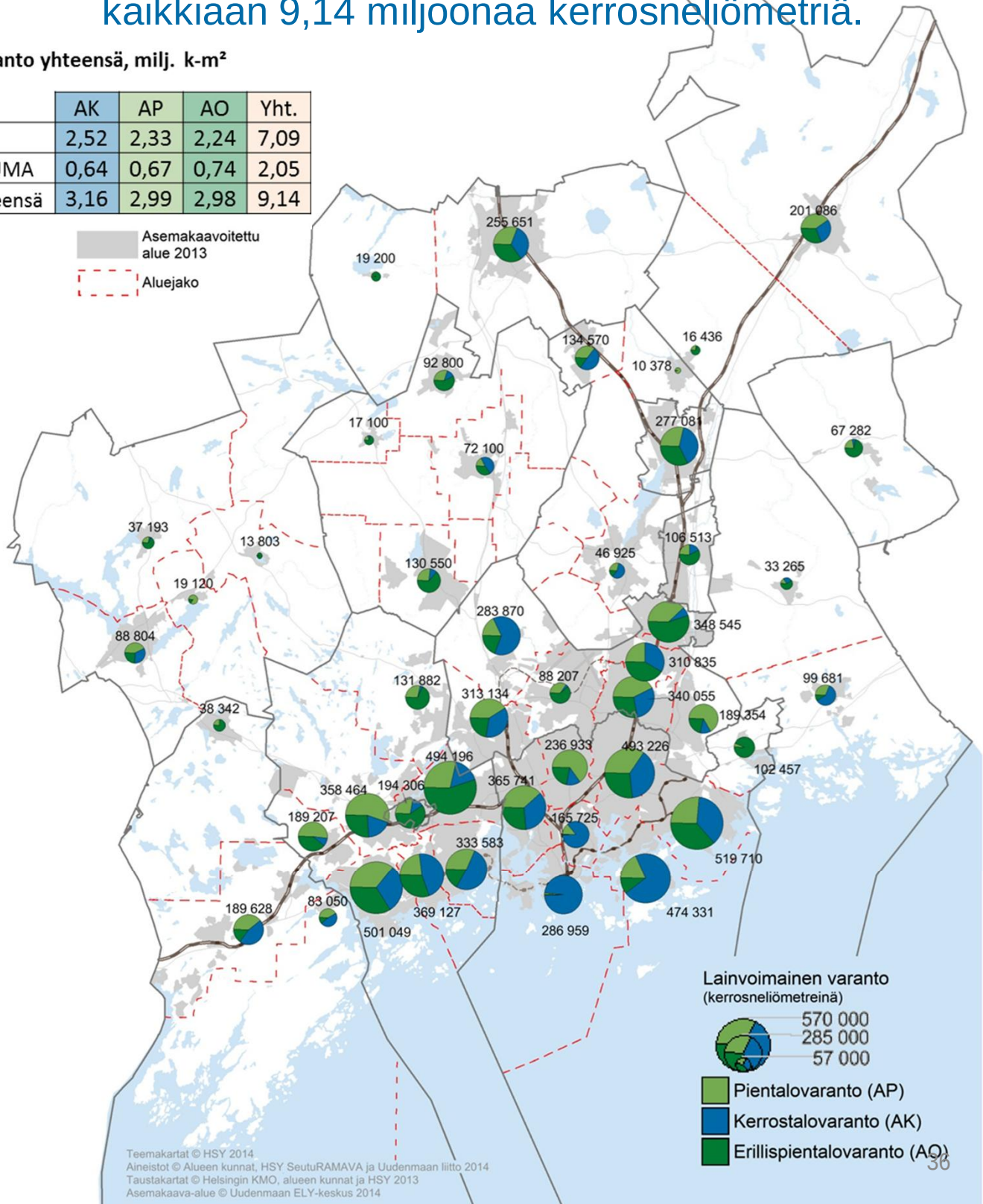
Helsingin seudun laskennallinen asumisen asemakaavavaranto oli vuoden 2014 alussa kaikkiaan 9,14 miljoonaa kerrosneliömetriä.

Varanto yhteensä, milj. k-m²

	AK	AP	AO	Yht.
PKS	2,52	2,33	2,24	7,09
KUUMA	0,64	0,67	0,74	2,05
Yhteensä	3,16	2,99	2,98	9,14

Asemakaavoitettu
alue 2013

Aluejako

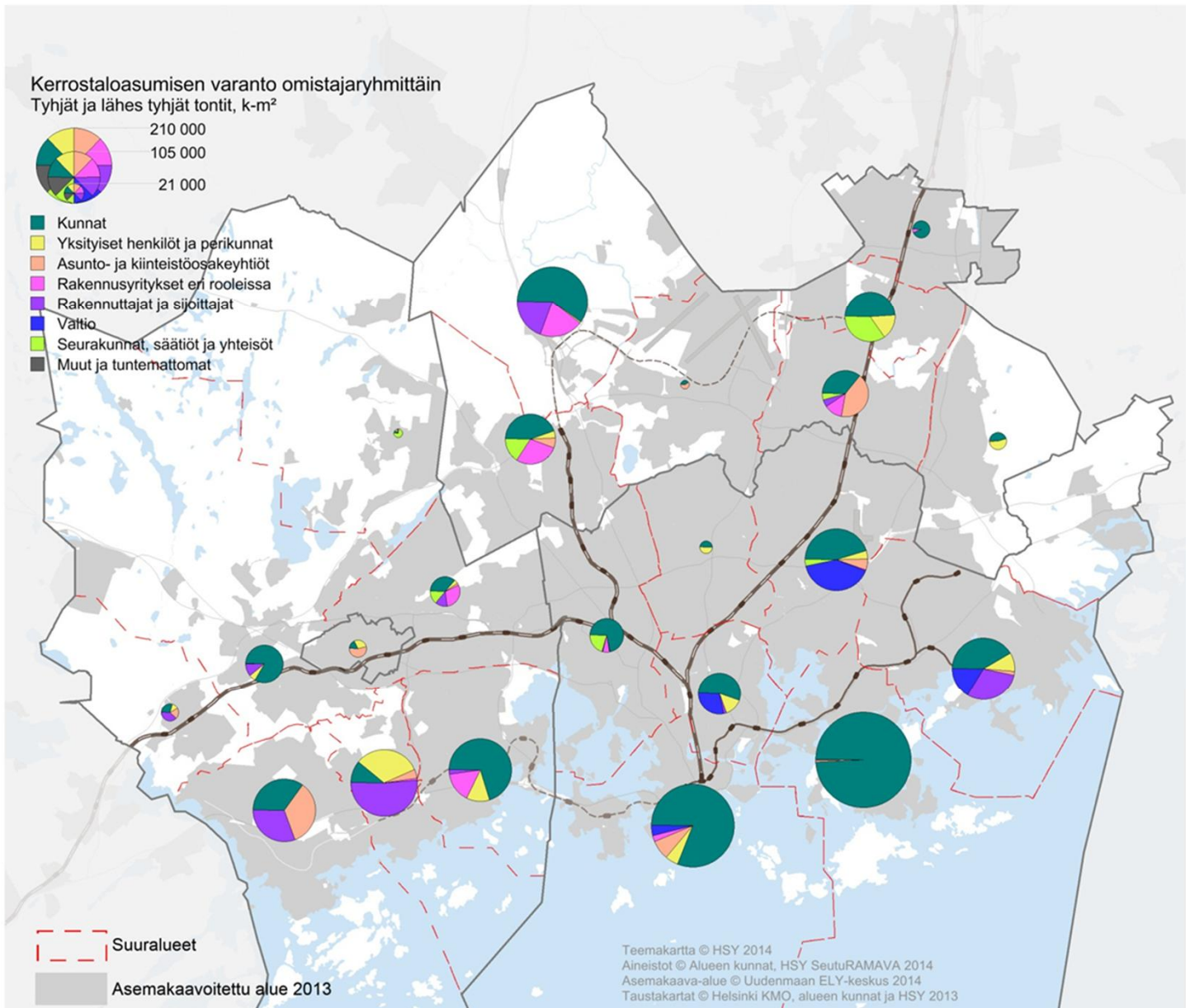

Kaavavarannot

Pääkaupunkiseudun rakentamattomilla tonteilla varantoa on noin 4 milj. k-m². Siitä noin puolet on pientalotonteilla. Rakentamattomista kerrostalotonteista 58 % on kuntien omistuksessa.

Seuraavaksi suurin omistajaryhmä ovat rakennuttajat, sijoittajat ja muut yritykset, joiden omistuksessa on 12 % kerrostalotonttien varannosta.

Pääkaupunkiseudun asumiseen asemakaavoitettu kaavavaranto omistajaryhmittäin

(SeutuRAMAVA 2/2014)

	Koko laskennallinen varanto			Tyhjen tonttien varanto ¹⁾		
	Kerros- talot	Pien- talot	Yht.	Kerros- talot	Pien- talot	Yht.
Laskennallinen varanto yht. milj. k-m²	2,52	4,57	7,09	1,97	2,07	4,04
Kunnat	1,37	0,71	2,08	1,15	0,64	1,79
Yksityiset henkilöt ja perikunnat	0,19	2,91	3,10	0,16	0,96	1,12
Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt	0,33	0,57	0,90	0,14	0,14	0,28
Rakennusyritykset (eri rooleissa) ²⁾	0,13	0,12	0,25	0,11	0,11	0,22
Rakennuttajat, sijoittajat, muut yritykset	0,27	0,15	0,42	0,23	0,11	0,34
Valtio	0,14	0,00	0,14	0,11	0,00	0,11
Seurakunnat, säätiöt, puolueet yms.	0,09	0,11	0,20	0,07	0,10	0,17
Muu, tuntematon	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Eri omistajaryhmien osuudet, %						
Kunnat	54 %	15 %	29 %	58 %	31 %	44 %
Yksityiset henkilöt ja perikunnat	8 %	64 %	44 %	8 %	46 %	28 %
Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt	13 %	12 %	13 %	7 %	7 %	7 %
Rakennusyritykset (eri rooleissa) ²⁾	5 %	3 %	4 %	6 %	6 %	6 %
Rakennuttajat, sijoittajat, muut yritykset	11 %	3 %	6 %	12 %	5 %	8 %
Valtio	5 %	0 %	2 %	6 %	0 %	3 %
Seurakunnat, säätiöt, puolueet yms.	4 %	2 %	3 %	4 %	5 %	4 %
Muu, tuntematon	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

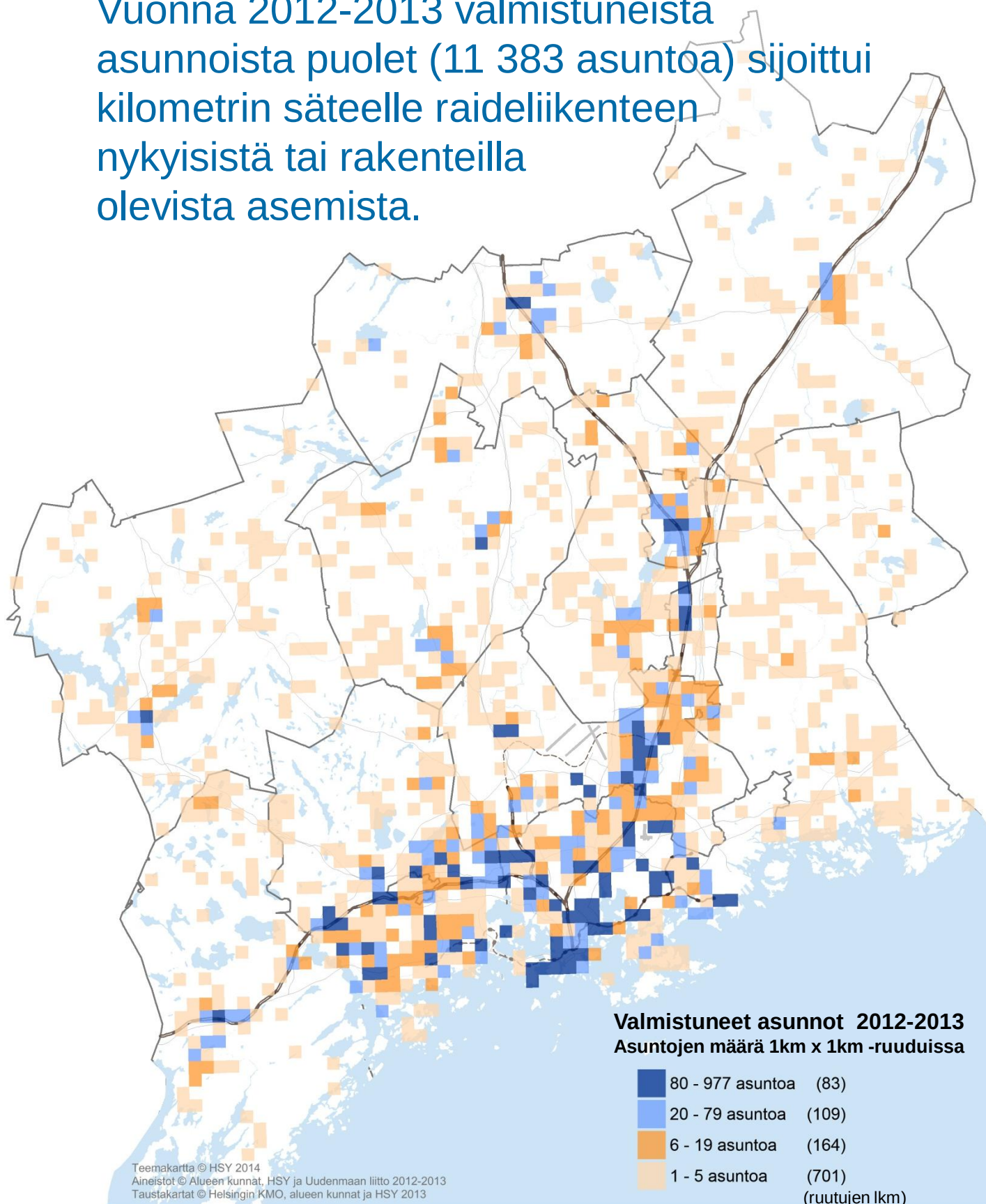

Maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen, yhdyskuntarakenne

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

Vuonna 2012-2013 valmistuneista asunnoista puolet (11 383 asuntoa) sijoittui kilometrin säteelle raideliikenteen nykyisistä tai rakenteilla olevista asemista.

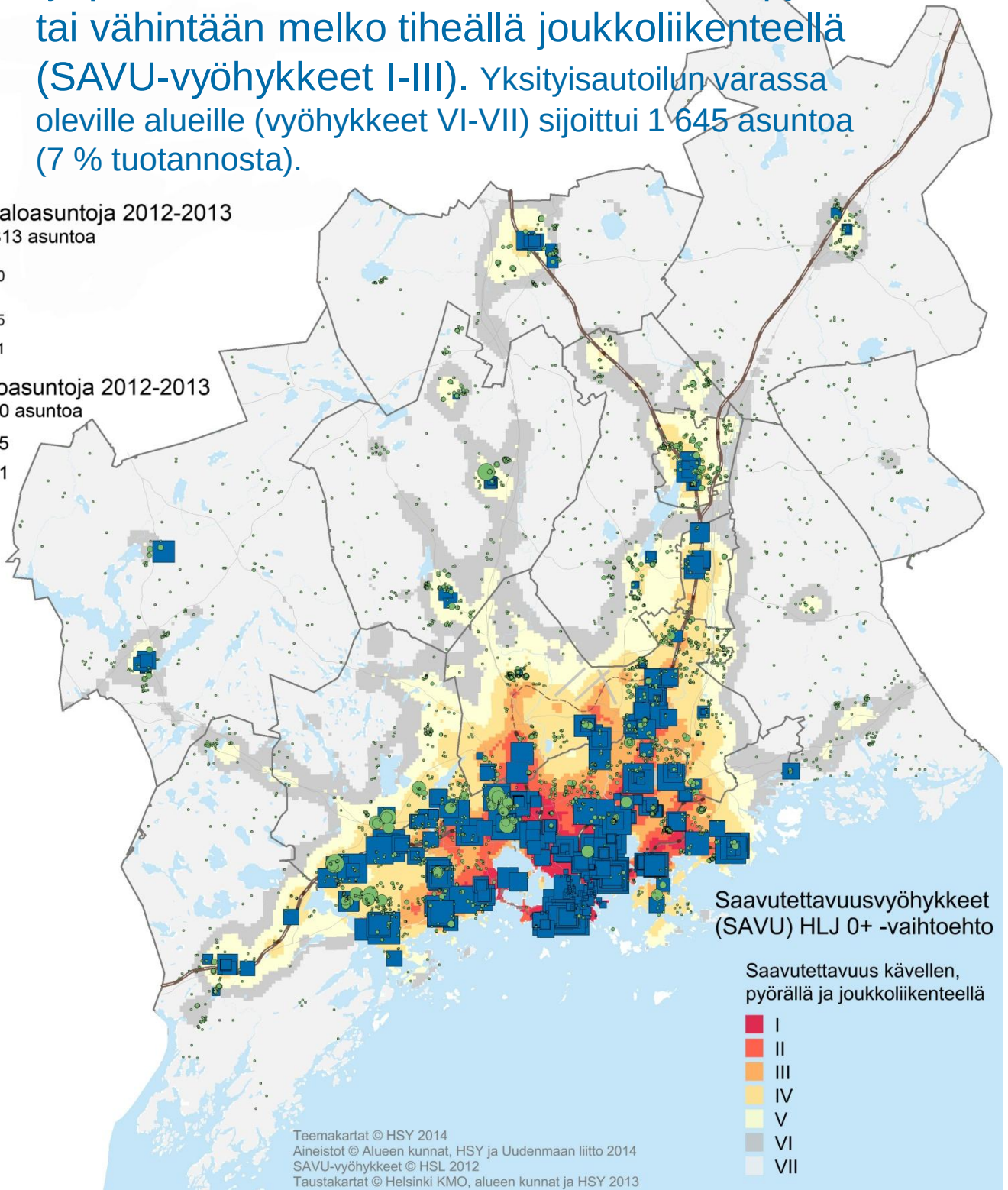
Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen, liikennepalvelut

Vuosina 2012-2013 valmistuneista asunnoista 70 % (16 000 asuntoa) sijoittui alueille, joilla palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen, pyöräillen tai vähintään melko tiheällä joukkoliikenteellä (SAVU-vyöhykkeet I-III). Yksityisautoilun varassa oleville alueille (vyöhykkeet VI-VII) sijoittui 1 645 asuntoa (7 % tuotannosta).

Kerrostaloasuntoja 2012-2013
yht. 16 813 asuntoa

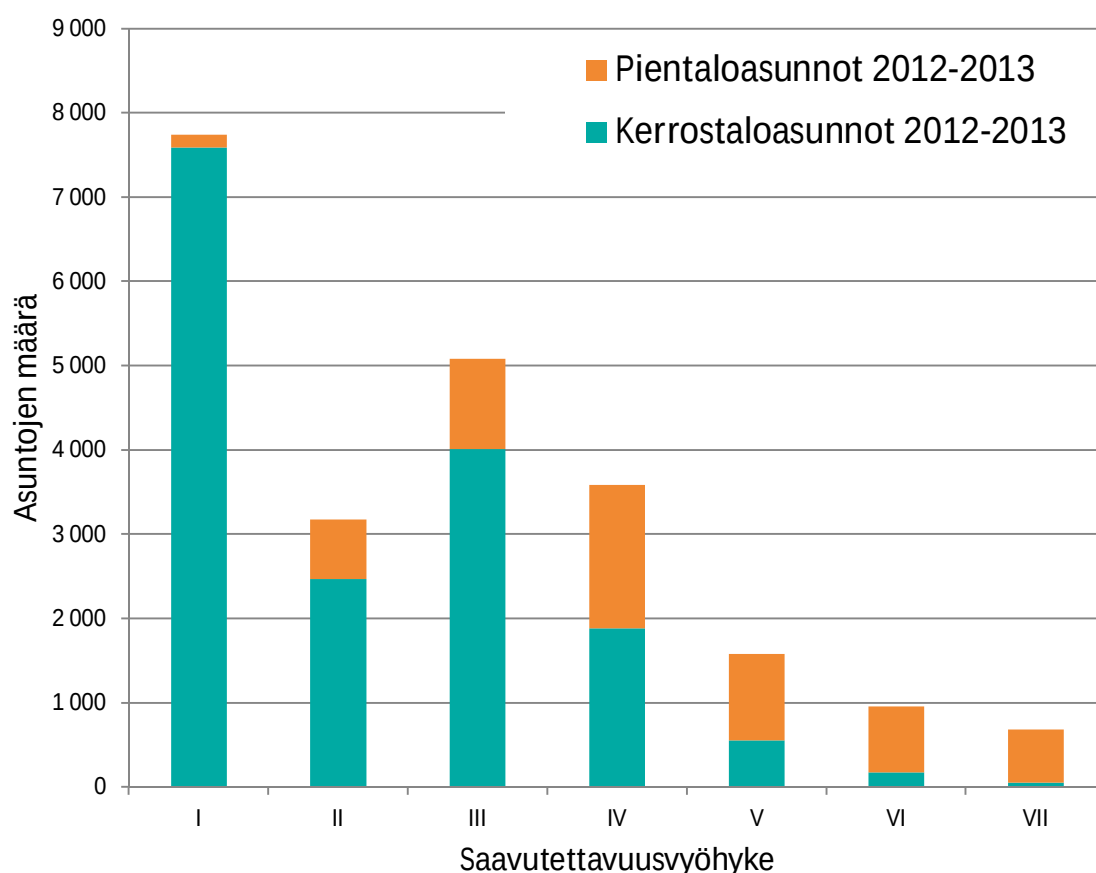
Pientaloasuntoja 2012-2013
yht. 6 030 asuntoa

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen, liikennepalvelut

Uusista kerrostaloasunnoista 84 % ja uusista pientaloasunnoista 32 % sijoittui alueille, joilla palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen, pyöräillen tai vähintään melko tiheällä joukkoliikenteellä (SAVU-vyöhykkeet I-III). Kerrostalorakentaminen painottuu vyöhykkeelle I ja III, pientalorakentamisen painopiste on vyöhykkeillä III-V

Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen ja yhdyskuntarakenne

Vuonna 2013 alkaneesta asuntotuotannosta 72 % (7 880 asuntoa) sijoittuu asumisen ensisijaisille kohdealueille. Asemakaavoitetun alueen ja ensisijaisten kohdealueiden ulkopuolelle valmistui 274 asuntoa (2,4 % valmistuneista) ja siellä aloitettiin 215 asunnon (2 % aloitetuista) rakentaminen.

Aloitettu asuntotuotanto kohdealueilla (lkm)

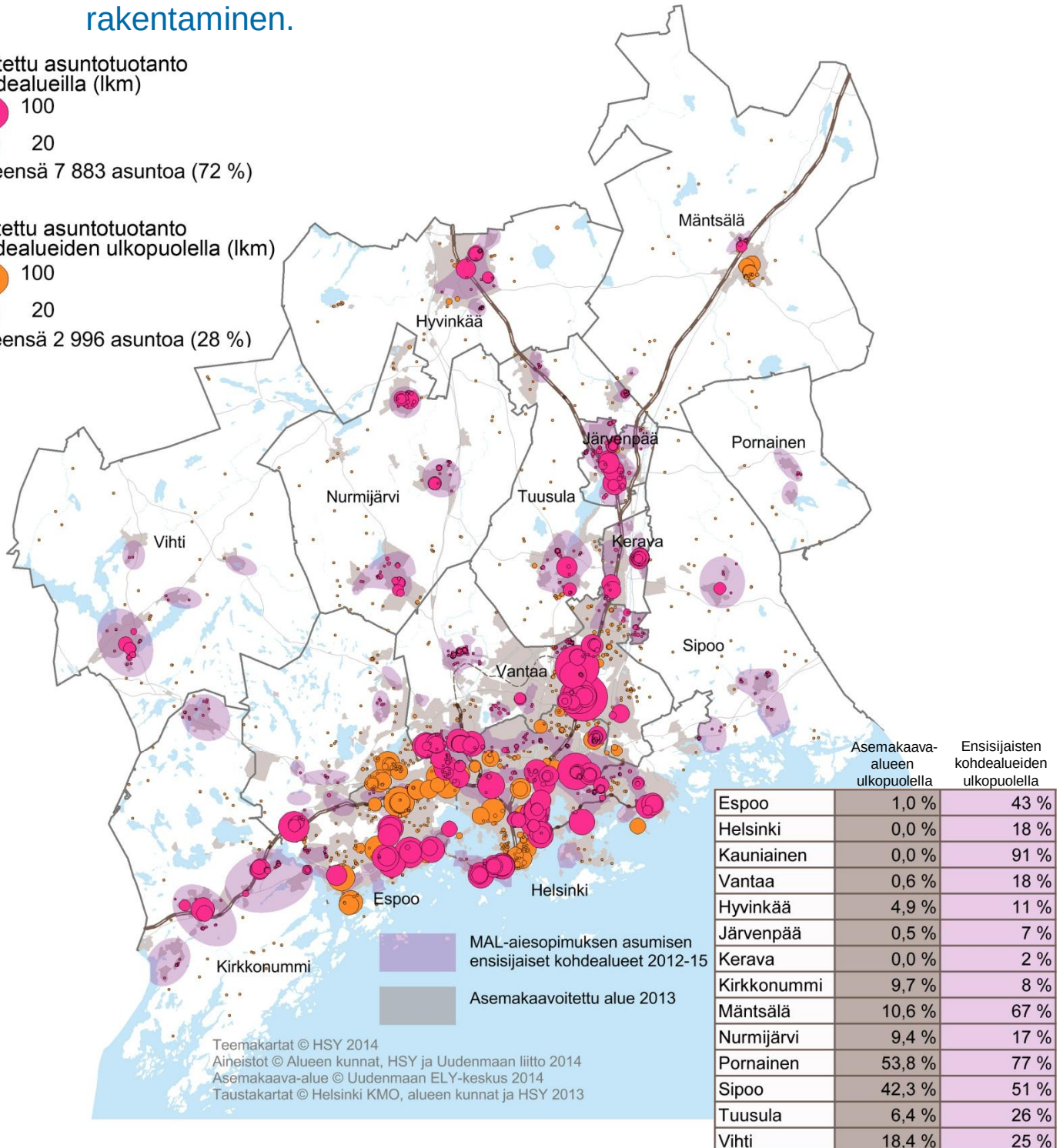

Yhteensä 7 883 asuntoa (72 %)

Aloitettu asuntotuotanto kohdealueiden ulkopuolella (lkm)

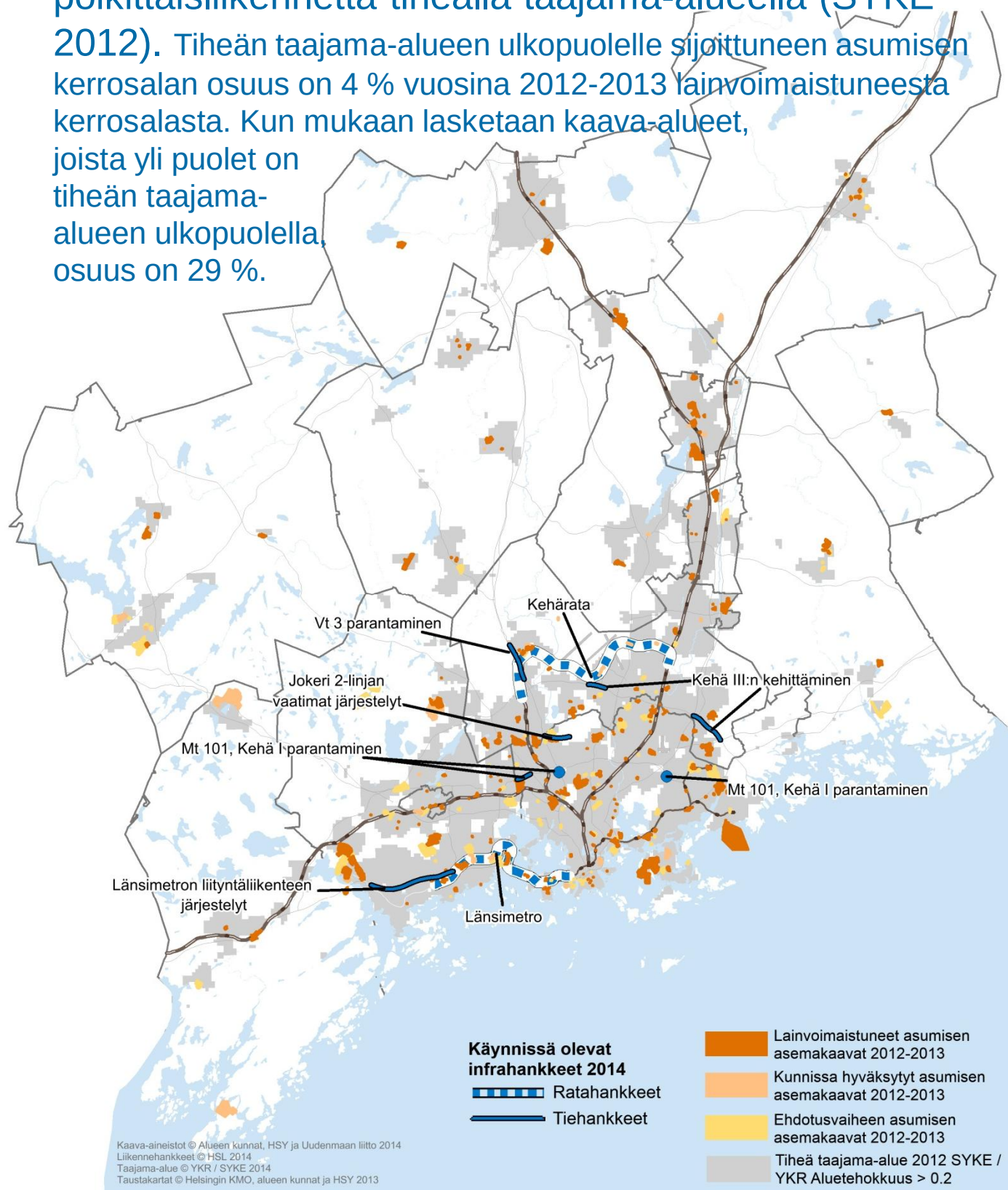
Yhteensä 2 996 asuntoa (28 %)

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

Käynnissä olevat liikenteen infrahankkeet parantavat poikittaisliikennettä tiheällä taajama-alueella (SYKE 2012). Tiheän taajama-alueen ulkopuolelle sijoittuneen asumisen kerrosalan osuus on 4 % vuosina 2012-2013 lainvoimaistuneesta kerrosalasta. Kun mukaan lasketaan kaava-alueet, joista yli puolet on tiheän taajama-alueen ulkopuolella, osuus on 29 %.

Valmistuneiden asuntojen sijoittuminen 2013

Helsingin seudulla vuonna 2013 valmistuneista asunnoista sijoittui:

- Asemakaavoitetulle alueelle 97 %
(PKS 100 %, KUUMA 89 %)
→ asemakaavoitetun alueen ja ensisijaisten kohdealueiden ulkopuolelle valmistui 274 asuntoa
- Raideliikenteen asemien seuduille
 - 600 m etäisyydelle asemista 25 %
 - 1000 m etäisyydelle 48 %
- Kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille
(SAVU-vyöhykkeet I-III) 71 %
- Urban Zone –vyöhyketarkastelun mukaisesti määritelyihin keskustoihin, alakeskustoihin ja jalankulkuvyöhykkeille 24 %
- Tiheän taajamarakenteen (2012) alueelle 95 %
(PKS 99 %, KUUMA 78 %)
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 76 %

Aloitettun asuntotuotannon sijoittuminen 2013

Helsingin seudulla vuonna 2013 aloitetuista asunnoista sijoittui:

- Asemakaavoitetulle alueelle 98 %
(PKS 100 %, KUUMA 92%)
- Raideliikenteen asemien seuduille
 - 600 m etäisyydelle asemista 33 %
 - 1000 m etäisyydelle 52 %
- Kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille (SAVU-vyöhykkeet I-III) 68 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 72 %

Valmistuneiden asuntojen sijoittuminen 2012-2013

Helsingin seudulla valmistuneista asunnoista sijoittui:

- Raideliikenteen asemien seuduille
 - (1000 m etäisyys asemasta) 50 %
 - (600 m etäisyys asemasta) 33 %
- Kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille (SAVU-vyöhykkeet I-III) 70 %
- Urban Zone –vyöhyketarkastelun mukaisesti määritelyihin keskustoihin, alakeskustoihin ja jalankulku-vyöhykkeille 23 %
- Tiheän taajamarakenteen (SYKE 2012) alueelle 96 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 74 %

Asumisen asemakaavojen sijoittuminen 2013

Helsingin seudulla 2013 lainvoimaistuneesta uudesta kerrosalasta sijoittui:

- Raideliikenteen asemien seuduille
 - (1000 m etäisyys asemasta) 47 %
 - (600 m etäisyys asemasta) 36 %
- Kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille (SAVU-vyöhykkeet I-III) 52 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 87 %
- Urban Zone –vyöhyketarkastelun mukaisesti määritelyihin keskustoihin, alakeskustoihin ja jalankulkuvyöhykkeille 13 %
- Kokonaan tiheän taajamarakenteen (SYKE 2012) ulkopuolelle 4 %
- Kokonaan tiheän taajamarakenteen (SYKE 2012) ulkopuolelle tai kaava-alueen pinta-alasta yli puolet taajamarakenteen ulkopuolelle 29 %

Helsingin seudulla 2013 hyväksytystä uudesta kerrosalasta sijoittui:

- Raideliikenteen asemien seuduille
 - (1000 m etäisyys asemasta) 43 %
 - (600 m etäisyys asemasta) 30 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 90 %

Asumisen asemakaavojen sijoittuminen 2012-2013

Lainvoimaistuneesta uudesta kerrosalasta sijoittui Helsingin seudulla vuosina 2012-2013:

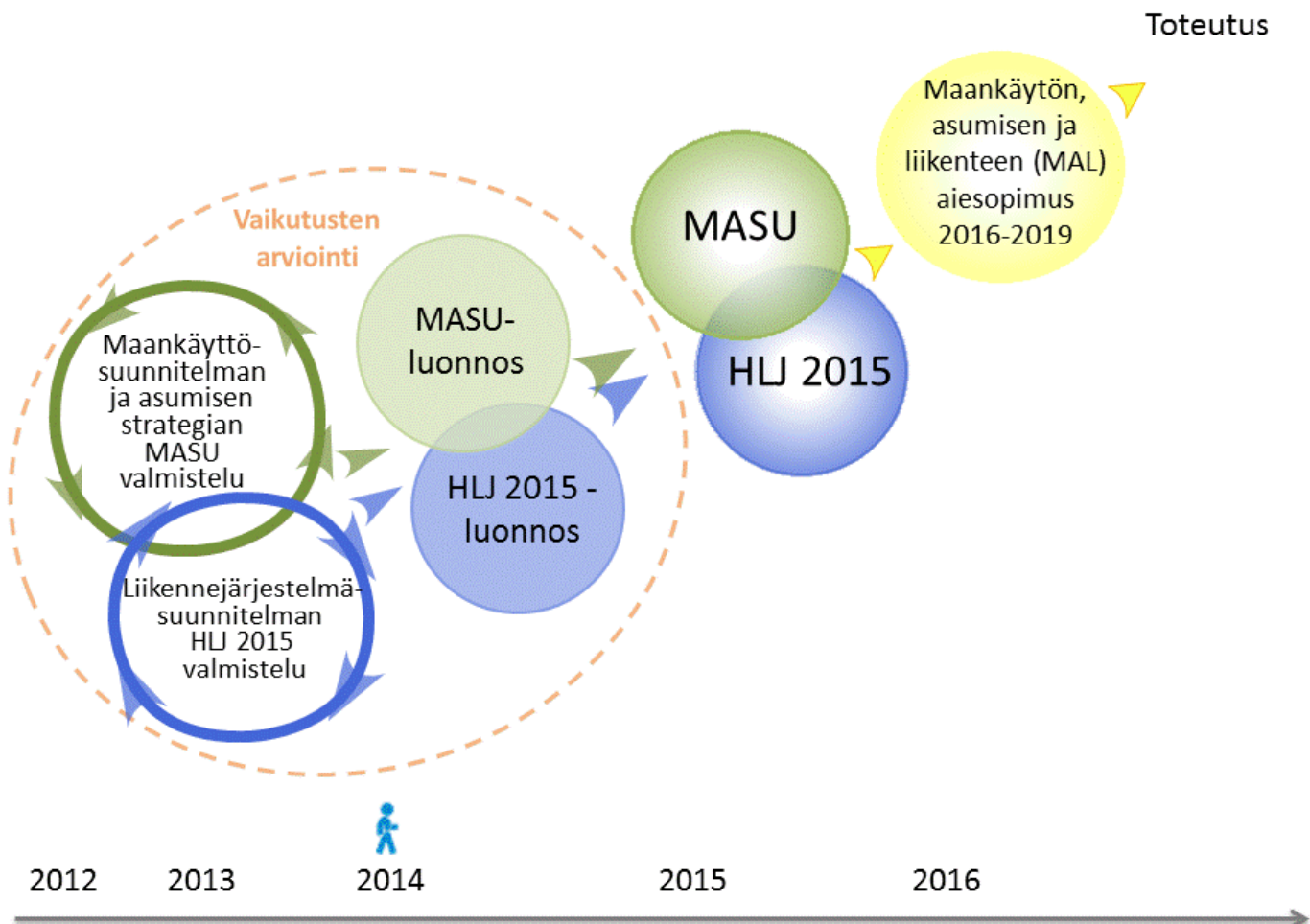
- Raideliikenteen asemien seuduille
 - (1000 m etäisyys asemasta) 44 %
 - (600 m etäisyys asemasta) 29 %
- Kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille (SAVU-vyöhykkeet I-III) 43 %
- Kokonaan tiheään taajamarakenteen (SYKE 2012) ulkopuolelle 4 %
- Kokonaan tiheään taajamarakenteen (SYKE 2012) ulkopuolelle tai kaava-alueen pinta-alasta yli puolet taajamarakenteen ulkopuolelle 29 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 85 %

Helsingin seudulla 2012-2013 hyväksytystä uudesta kerrosalasta sijoittui:

- Raideliikenteen asemien seuduille
 - (1000 m etäisyys asemasta) 47 %
 - (600 m etäisyys asemasta) 35 %
- Asumisen ensisijaisille kohdealueille 90 %

Maankäyttösuunnitelman, asumisen strategian 2025 ja liikenne-järjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) yhteisvalmistelu on edennyt aikataulussa

Suunnitelmat toimivat lähtökohtana MAL-aiesopimuksen 2016–2019 valmistelulle

- Tuloksena tulee olemaan yleispiirteinen kuvaus seudun tulevasta rakenteesta: mihin rakennetaan asunnot ja työpaikat sekä millaiset liikenneyhteydet ja joukko-liikennepalvelut eri puolilla seutua on tarjolla.
- Alustavia suunnitelmaluonnoksia käsitellään elokuussa 2014 pidettävässä luottamushenkilöseminaarissa.
- Suunnitelmat valmistuvat lausuntoja ja kannanottoja varten lokakuussa 2014 ja ne hyväksytään alkuvuodesta 2015.

Helsingin seudun maankäyttö- suunnitelman ja liikennejärjestelmä- suunnitelman valmistelu vauhdissa

- Maankäyttösuunnitelmassa laaditaan maankäytön toteutussuunnitelma vuoteen 2025 ja rakennesuunnitelma vuoteen 2050. Suunnittelun kriteerit käsitellään Helsingin seudun yhteistyökokouksessa toukokuussa 2014.
- HLJ:n alustavan perusstrategian pohjalta laaditaan suunnitelmaluonnos, jossa arvioidaan vaikutuksia laajasti ja huomioidaan suunnitelman rahoitusraamit.
- Suunnitelmista on järjestetty yhteinen yleisötilaisuus Tikkurilan Heurekassa 1.4.2014, jossa annettiin evästyksiä ja palautetta valmisteluun.

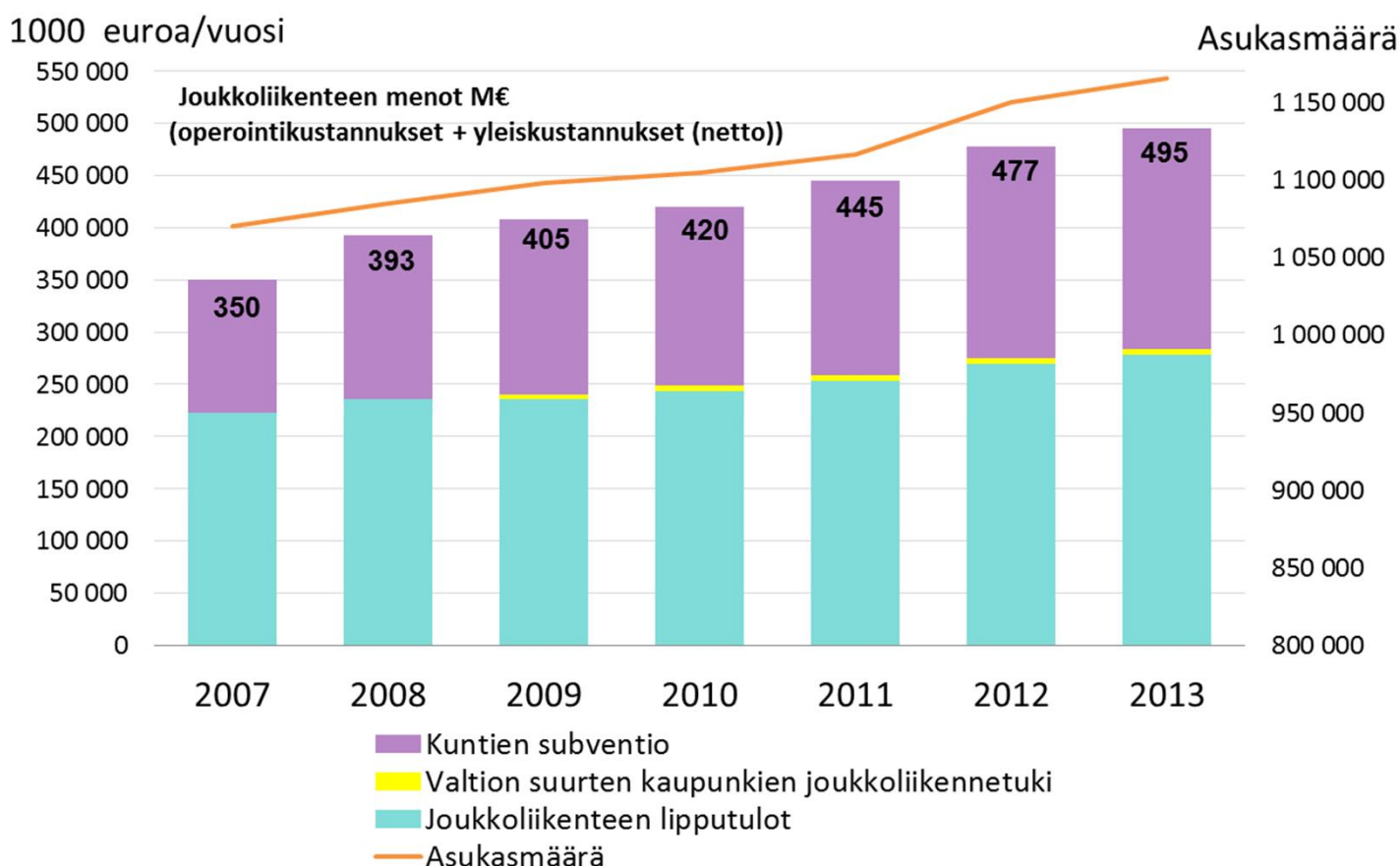

Liikennepalvelut

HSL-alueella joukkoliikenteen lisääntynyt käyttö nosti lipputuloja ja kuntien subventiota

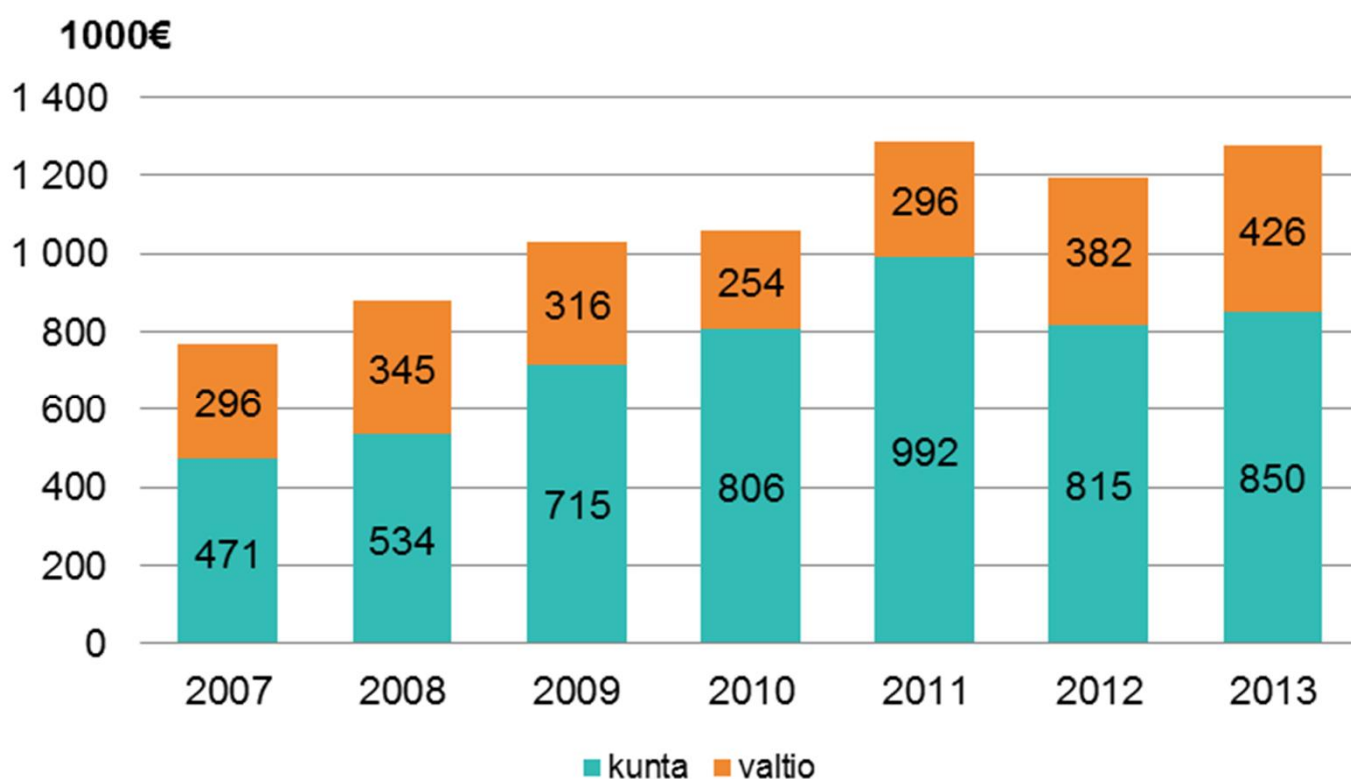
- Kuntien subventioaste on pysynyt samana vuosina 2012-2013. Vuonna 2013 kunnat ovat käyttäneet joukkoliikenteen rahoitukseen 4,6% enemmän kuin vuonna 2012.

HSL-alueeseen Kerava 1.3. 2006 alkaen, Kirkkonummi 1.1. 2007 alkaen, Sipoo 1.1.2012 alkaen. Kuvan joukkoliikenteen menoissa ei ole mukana infrastruktuurikustannuksia. Vuoden 2012 ja 2013 luvut sisältävät HSL:n Kutsuplus-palvelun.

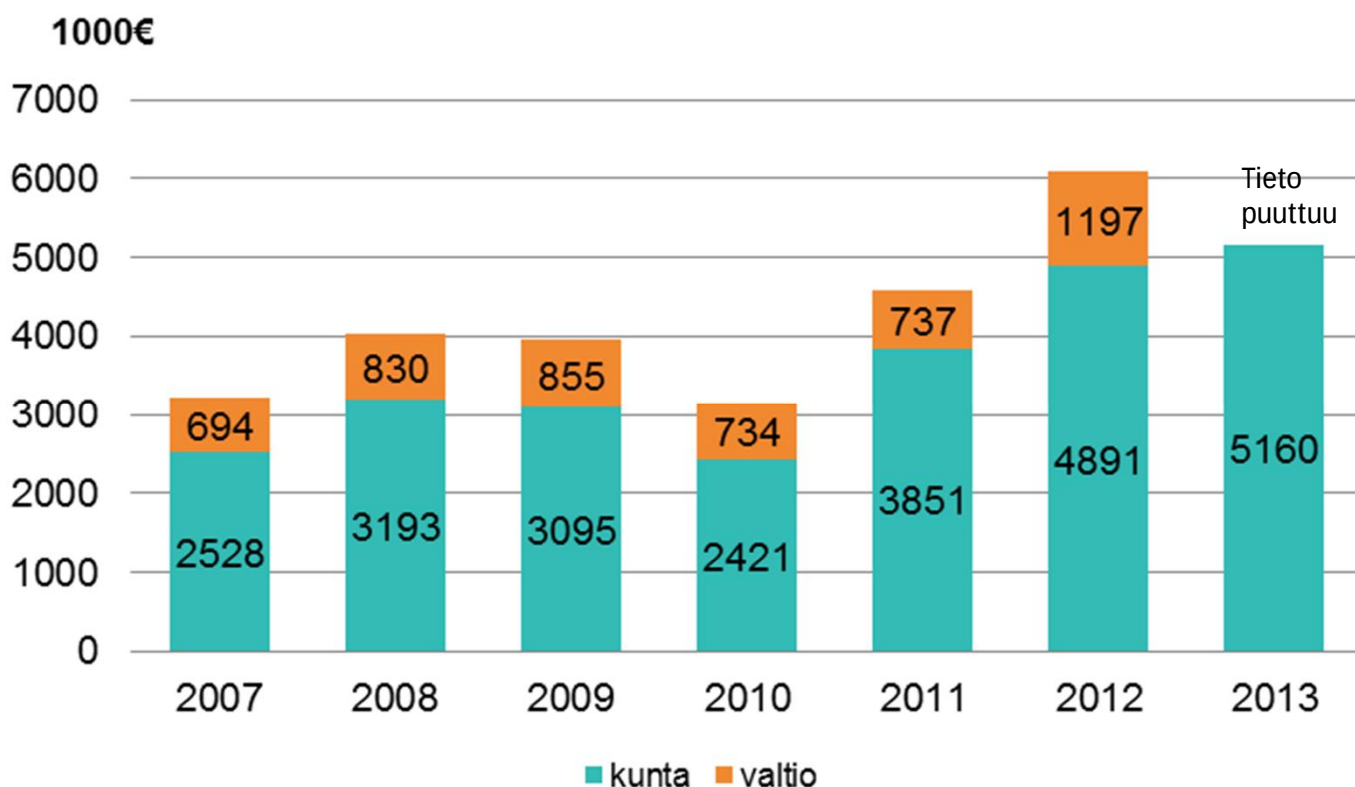
Hyvinkään joukkoliikenteen kokonaismenojen tasaantumiseen ovat vaikuttaneet paikallisliikenteen käyttö-oikeussopimus, lipputulojen lievä kasvu sekä seutu- ja työmatkalipuilla tehtyjen matkojen määrän väheneminen

Kaikille avoin joukkoliikenne (paikallisliikenne, kaupunki, seutu- ja työmatkaliput sekä palveluliikenne)

Muulla Helsingin seudulla joukkoliikenteeseen käytetty rahoitus on kasvanut aiesopimuskaudella sekä kuntien että valtion osalta

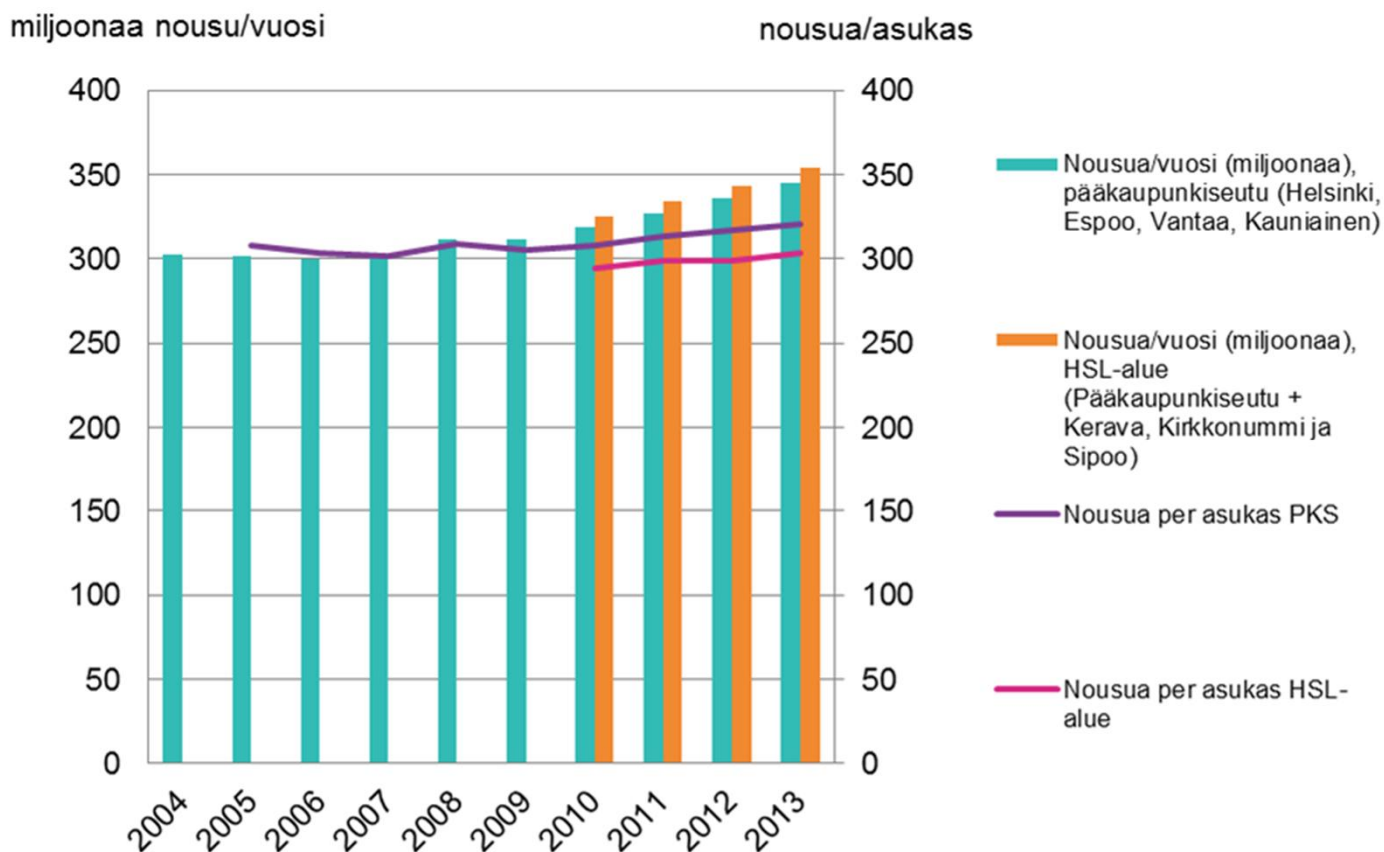
HSL-alue ja Hyvinkää eivät mukana

Lähde: Kunnan rahoitus ELY-keskuksen kuntien kuljetuskustannuskysely (avoin joukkoliikenne, valtion rahoitus on ELY-keskuksen myöntämä valtionavustus).

HSL-alueen matkamäärä kasvoi 3,0 % edellisestä vuodesta.

Merkittävimmin matkojen määrä kasvoi HSL-lähijunissa. Vuonna 2013 tehtiin 303 nousua/asukas.

Joukkoliikenteen nousijamäärä HSL-alueella (Kerava 1.3. 2006 alkaen, Kirkkonummi 1.1. 2007 alkaen ja Sipoo 1.1.2012 alkaen).

Joukkoliikenteen palvelutason määrittely ohjaa joukkoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä

- Helsingin seudun alueen toimivaltaiset viranomaiset Helsingin seudun liikenne, Hyvinkää ja Uudenmaan ELY-keskus ovat määritelleet joukkoliikenteen palvelutason joukkoliikennelain edellyttämällä tavalla.
- Määrittely ohjaa toimia joukkoliikenteen suunnittelussa ja järjestämisessä.

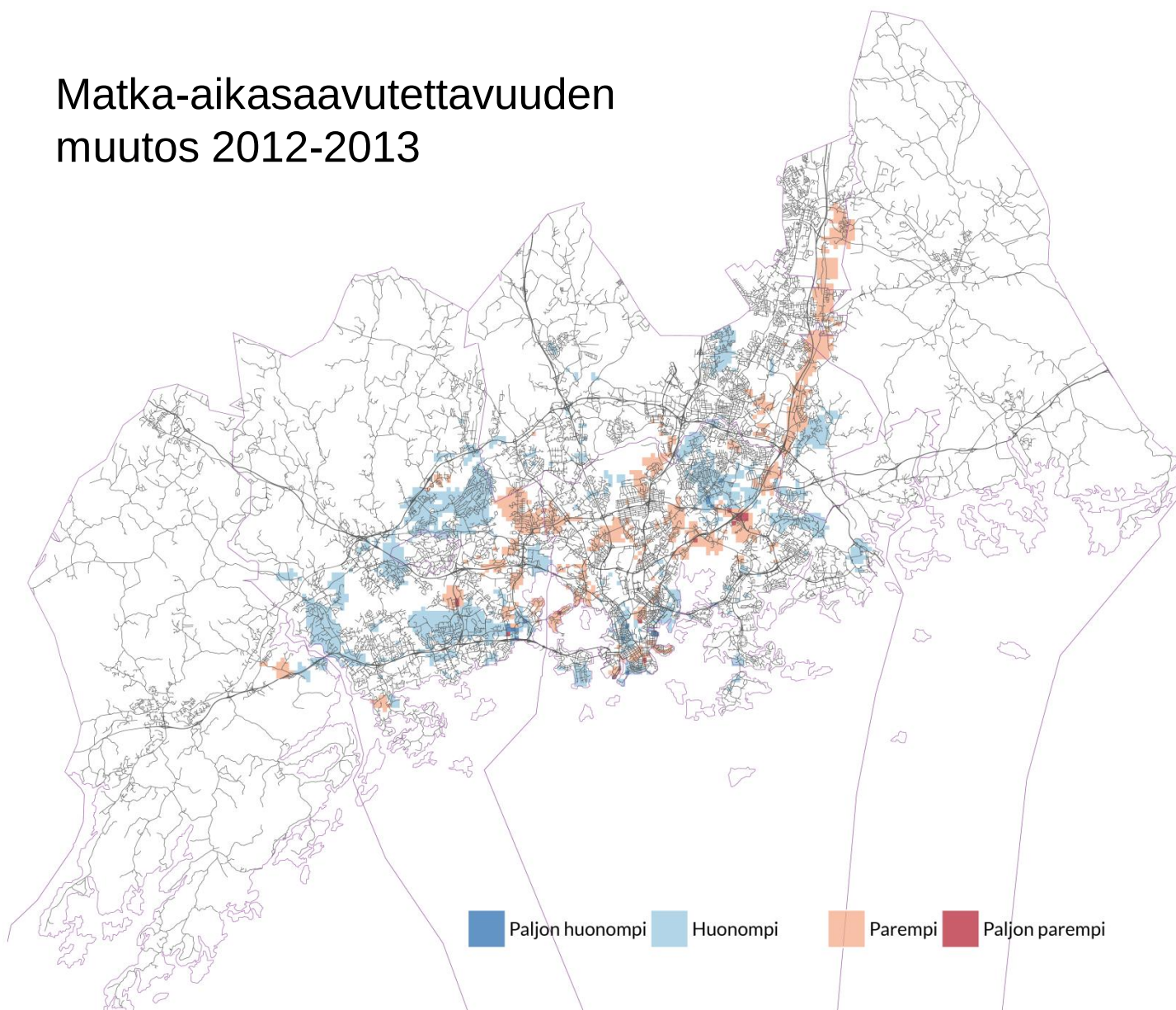
Matkustajien tyytyväisyys HSL:n joukkoliikenteeseen on lisääntynyt asiakastyytyväisyys- tutkimuksen perusteella

- Matkustajat antoivat HSL-alueen joukkoliikenteelle keväällä 2013 yleisarvosanan 3,98 yhdestä viiteen asteikolla. Keväällä 2012 arvosana oli 3,93.
- HSL:n liikenteen palveluihin tehtiin vuoden 2013 aikana muutoksia, joilla lisättiin tarjontaa ja selkeytettiin linjastorakennetta.
- HSL:n tarjoaman liikenteen palvelutaso on lähes kaikkialla määriteltyä palvelutasoa parempi.
- Matka-aikasaavutettavuus (MASA) mittarin mukaan joukkoliikenteen palvelutaso kokonaisuutena on heikentynyt hieman vuodesta 2012 vuoteen 2013, vaikka palvelutarjontaa on lisätty. Liikenteen ruuhkautumisen kasvu on hidastanut joukkoliikennettä.

HSL-alueen joukkoliikenteen palvelutason mittaamiseen on kehitetty uusi mittari matka-aikasaavutettavuus (MASA)

Matka-aikasaavutettavuuden muutos 2012-2013

Muualla Helsingin seudulla joukkoliikenteen palvelutasossa ei ole tapahtunut muutoksia

- Määritellyn palvelutason kehittymistä on seurattu joukkoliikenteen hankintojen sekä liikenteen harjoittajien tekemien sopimusmuutosesitysten yhteydessä.
- ELY-keskukselle osoitettu määräraha on vähentynyt ostovoimaltaan vuosittain pysyen kuitenkin euromääräisesti samana. Määrärahan kasvua ei lähivuosina ole odotettavissa.
- Hyvinkäällä palvelutasomäärittelyyn ei ole tehty muutoksia, mutta paikallisliikenteen palvelua on parannettu selkeyttämällä aikataulukausia.

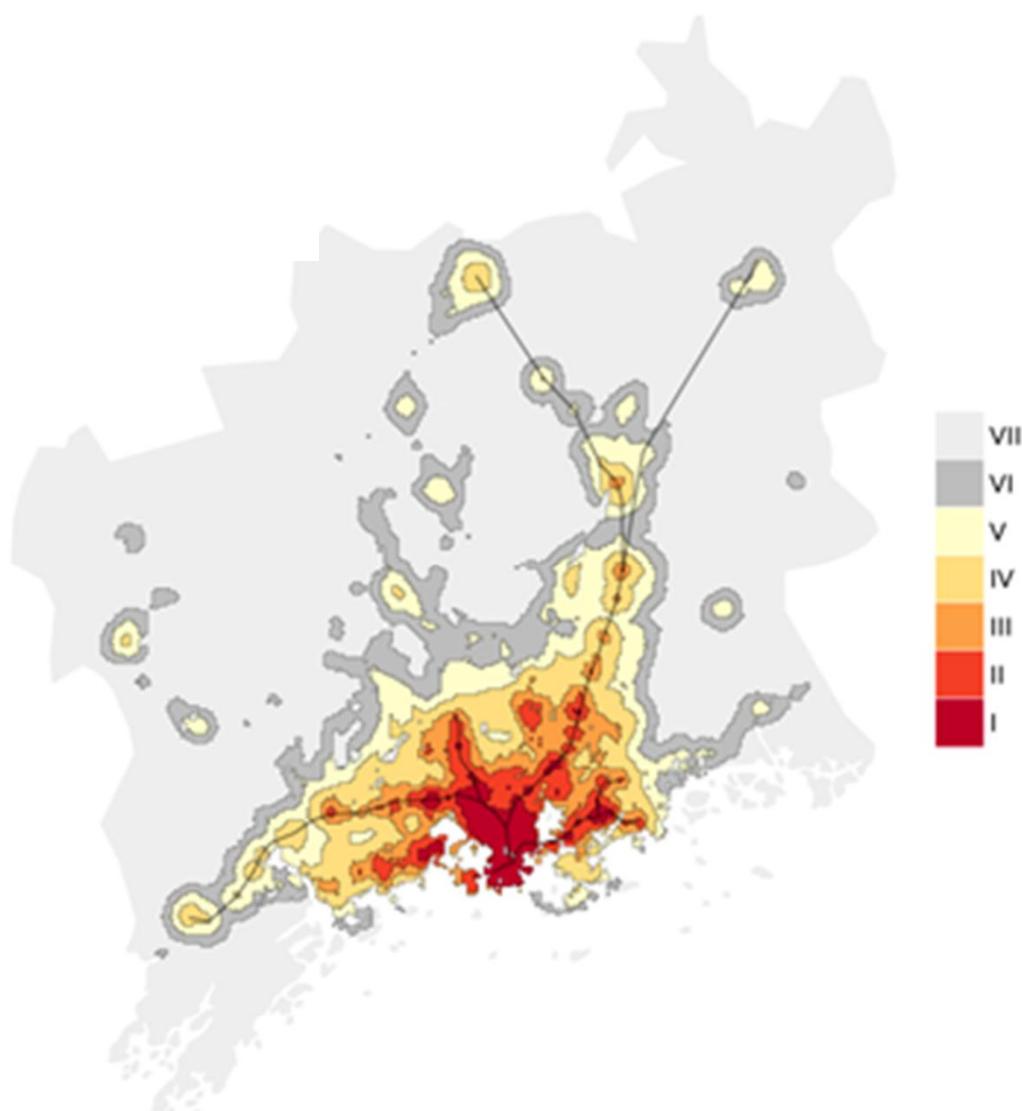
Saavutettavuustarkastelut ovat keskeinen työkalu HLJ 2015:n ja maankäyttösuunnitelman valmistelussa

- Tarkastelut soveltuvat parhaiten pitkän aikavälin seurantaan ja ennusteisiin.
- SAVU-kartalla voidaan kuvata tavoitetila, jonka mukaisesti liikennejärjestelmän ja maankäytön toimia toteutetaan ja suunnataan.
- SAVU-menetelmä hyödyntää lähtötietonaan liikennemallitarkasteluja varten tuotettuja tietoja.
- SAVU-karttojen tuottaminen ja vertailu neljän vuoden välein ei ole tarkoituksen mukaista, koska tarkastelussa käytetyt aineistot (esim. työpaikka-aineisto) päivittyvät viiveellä.

Liikennepalvelut

Saavutettavuuskartat antavat hyvän pohjan erilaisten aineistojen tarkasteluun

Seudullinen saavutettavuus kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä vuonna 2012

Joukkoliikenteen linjasto-rakennetta on kehitetty määrätietoisesti raide-liikenteeseen tukeutuen

- Kehäradan liikennöinti alkaa vuonna 2015 ja Länsimetron liikennöinti 2016.
- Kehäradan asemista valmistuvat vuonna 2015 Aviapolis, Lentokenttä, Kivistö, Leinelä ja Vehkala.
- Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 on hyväksytty HSL:n hallituksessa keväällä 2014 ja Länsimetron liityntälinjaston suunnittelu on käynnissä.
- HSL-alueen poikittaislinjaston kehittämissuunnitelman ja runkolinjastosuunnitelman 2012–2022 toimenpiteitä viedään eteenpäin.

Liityntäpysäköinnin toteutuksen kustannus- ja vastuunjaon periaatteet luotu

- Aiesopimuksen tavoitteen toteuttamiseksi on tehty tarkempi strategia, joka konkretisoi tavoitetta.
- Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategia ja toimenpideohjelma hyväksyttiin 5.12.2012 HLJ-toimikunnassa.
- HSL ja Liikennevirasto ovat sopineet, että edetään liityntäpysäköintistrategian ehdotuksen pohjalta. Päätös kustannusjaoista valmistellaan osaksi HLJ 2015 -päätöstä.
- Kustannusosuudet ehdotetaan jaettavan sijaintikunnan, kohdekunnan, kotikunnan ja valtion välillä.

Liityntäpysäköintipaikkoja on toteutettu vähän, tietopohjaa on parannettu

Liityntäpysäköintipaikat	Toteutus 2012-2013	Nykytilanne 2014	Strategian tavoite 2020
Henkilöautopaikat (ap)	350	9 590	20 000
Pyöräpaikat (pp)	230	11 660	29 000

- Liityntäpysäköintipaikkojen käyttöaste on jatkuvasti kasvanut ja useissa kohteissa kapasiteetti on täynnä. Suosittuja liityntäpysäköintipaikkoja pääkaupunkiseudulla ovat esimerkiksi Martinlaakso, Huopalahti ja Kauniainen. Kehyskunnissa suosittuja alueita ovat Hyvinkää ja Kerava.
- Länsimetron yhteydessä toteutetaan 1 434 ap ja 1 820 pp ja Kehäradan yhteydessä 1011 ap (pl. Vantaankoski 200 ap), 450 pp
- Helsingin seudulle luotiin liityntäpysäköinnin paikkatietopohjainen tietokanta, jonka pohjalta toteutetaan avoimeen dataan perustuva online-karttapalvelu HSL.fi-verkkosivuille.

Seudullisen pääpyöräilyverkon suunnitelmat etenevät

- Aiesopimuksen tavoitetta konkretisoiva Helsingin seudun pääpyöräilyverkon ja pyöräilyn laatukäytävien määrittelytyö PÄÄVE valmistui elokuussa 2012.
- PÄÄVE sisältää toimenpideohjelman vuoteen 2020. Ohjelmassa on yhteensä 34 hanketta laatukäytäville ja seutureiteille. Näistä:
 - 9 hanketta on toteutumassa ennen vuotta 2016
 - 15 hankkeesta olemassa jonkin tason suunnitelma tai tarkempi selvitys
 - 10 hankkeesta ei ole tehtyjä suunnitelmia
- Hankkeet toteutuvat osittain KUHA-hankkeina
- Suuri osa hankkeista keskittyy pääkaupunkiseudun alueelle. Espoossa ja Vantaalla osa hankkeista on liitoksissa kehä- ja kaupunkiradan toteuttamiseen, mikä ohjaa niiden suunnitteluvalmiutta ja aikataulua.
- Kehyskuntien hankkeista suuri osa toteutetaan joko ELY:n kanssa tai naapurikuntien kanssa yhteistyössä.

Liikenteen hallinnan kärkihankkeiden suunnitelmia on valmistunut ja yhteistyötä on lisätty. Liikenteen hallinnan kärkihankkeet konkretisoivat aiesopimuksen tavoitteita.

Kärkihankkeet 1 / 2

- Liityntäpysäköinnin dynaamisen informaatiojärjestelmän pilotointi Kehäradan asemilla alkaa radan avautuessa liikenteelle vuonna 2015. Liityntäpysäköintiin opastavat informaatiotaulut Hämeenlinnanväylälle ja Kehä III:lle toteutetaan osana vaihtuvan liikenteenohjauksen järjestelmää.
- HSL:n alueen joukkoliikenteen häiriöhallinnan uudelleenorganisointi on edistynyt. Yhteistyö häiriöhallinnassa HSL:n ja Helsingin seudun liikenteenhallintakeskuksen kanssa on tiivistynyt. Myös lähijunaliikenteen osalta ennakointityö on käynnissä.
- Seudullisen liikenteenhallintasuunnitelman laadinta verkollisen operoinnin kehittämiseksi on edistynyt. Suunnitelma ilmanlaadun äkillisen heikkenemisen varalle on valmistumassa.

Liikenteen hallinnan kärkihankkeiden suunnitelmia on valmistunut ja yhteistyötä on lisätty

Kärkihankkeet 2 / 2

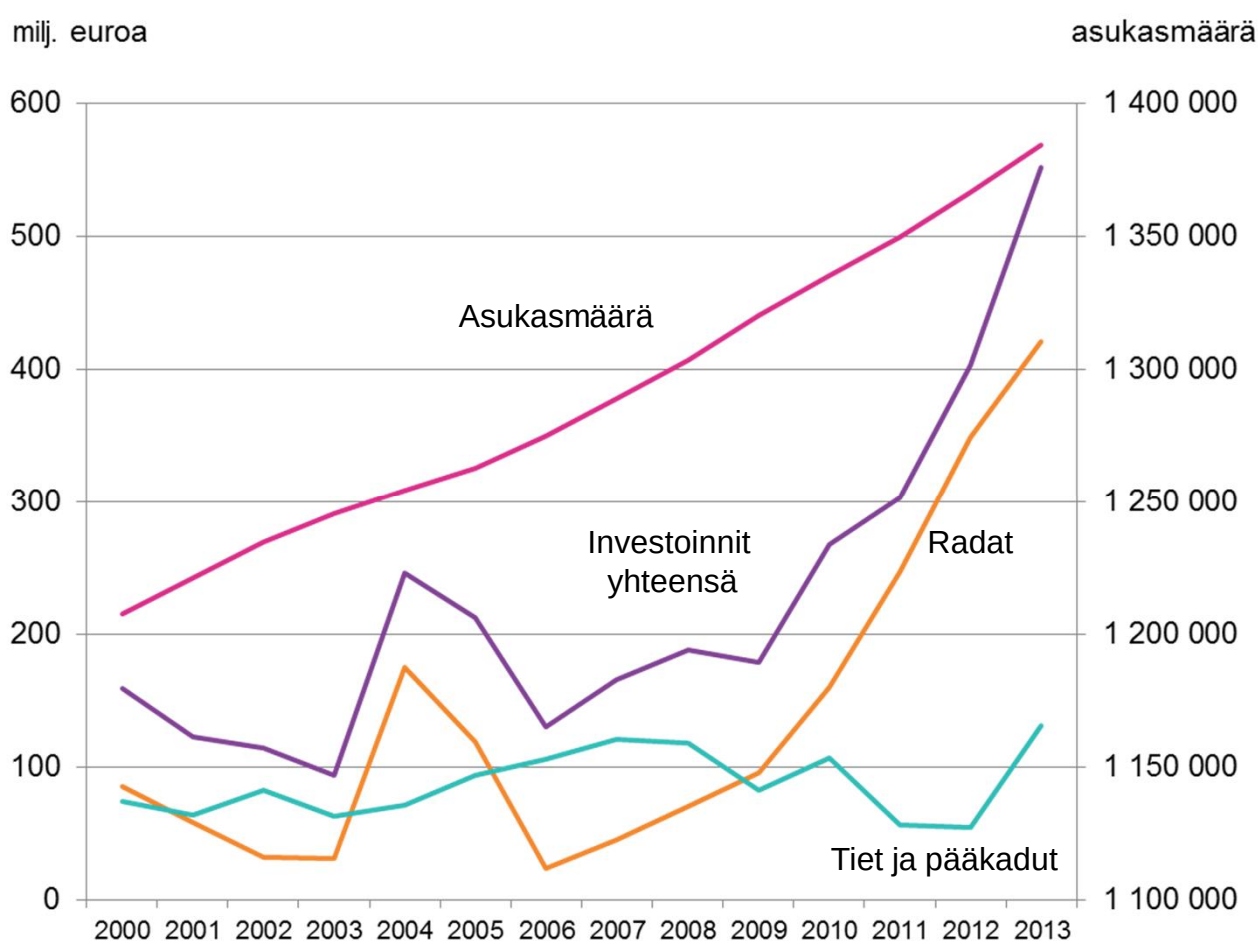
- Reaaliaikaisen sujuvuustiedon tuottaminen ja jalostaminen ruuhkautuvalta pääkatu- ja alempiasteiselta maantieverkolta: Liikennevirasto on julkaissut 2013 lopulla nykyiset tilannetiedot kootusti netissä (ei vielä julkinen palvelu).
- Liikenteen vaihtuvan ohjauksen ja tiedottamisen hyödyntäminen pääväylien ruuhkautumisen ja häiriöiden hallinnassa on edennyt suunnitelmavaiheeseen.
- Myös Helsingin kaupunki on laatinut älyliikenteen kehittämis- ja hyödyntämissuunnitelman ja toimenpideohjelman vuonna 2013.

Liikenteen infrastruktuuri

Länsimetron ja Kehäradan rakentaminen nostavat Helsingin seudun raideinvestointien tason poikkeuksellisen korkeaksi

Helsingin seudun pääväylä- ja ratainvestoinnit 2000–2013

Investointien rahoitus sisältää uudet investoinnit. Investointitason kasvu ei ratkaise liikenneverkon ylläpidon ja korvausinvestointien tarvetta.

Investointien painopiste on siirtynyt tie- ja katuverkosta rataverkolle

- Investointien painopiste on siirtynyt 2010-luvulla tie- ja katuverkosta rataverkolle Länsimetron ja Kehäradan rakentamisen vuoksi.
- Teiden ja pääkatujen investoinnit ovat nousseet vuonna 2013 ja investoinnit alempaan katuverkkoon pysyneet ennallaan.
- Kunnat ja valtio rahoittavat pääväyläverkon investointeja keskimäärin yhtä paljon.

Liikenneverkon kehittämis- hankkeita on priorisoitu, mutta tarpeita on yli rahoitustason

- Liikenneverkon isot investoinnit ovat edenneet MAL-aiesopimuksen priorisoinnin mukaisesti.
- Pienempiä, keskimäärin noin miljoonan euron hankkeita käynnistyy MAL-rahoituksella vuosina 2014 ja 2015.
- Keskisuurten hankkeiden rahoitusmahdollisuudet ovat kaventuneet, mikä näkyy esimerkiksi lisäkaistojen ja meluntorjunnan hankkeiden hitaana etenemisenä.

Bussi- ja tavaraliikenteen toimintaedellytysten sekä raideliikenteen toimintavarmuuden parantamiseen käytetään MAL-rahoitusta

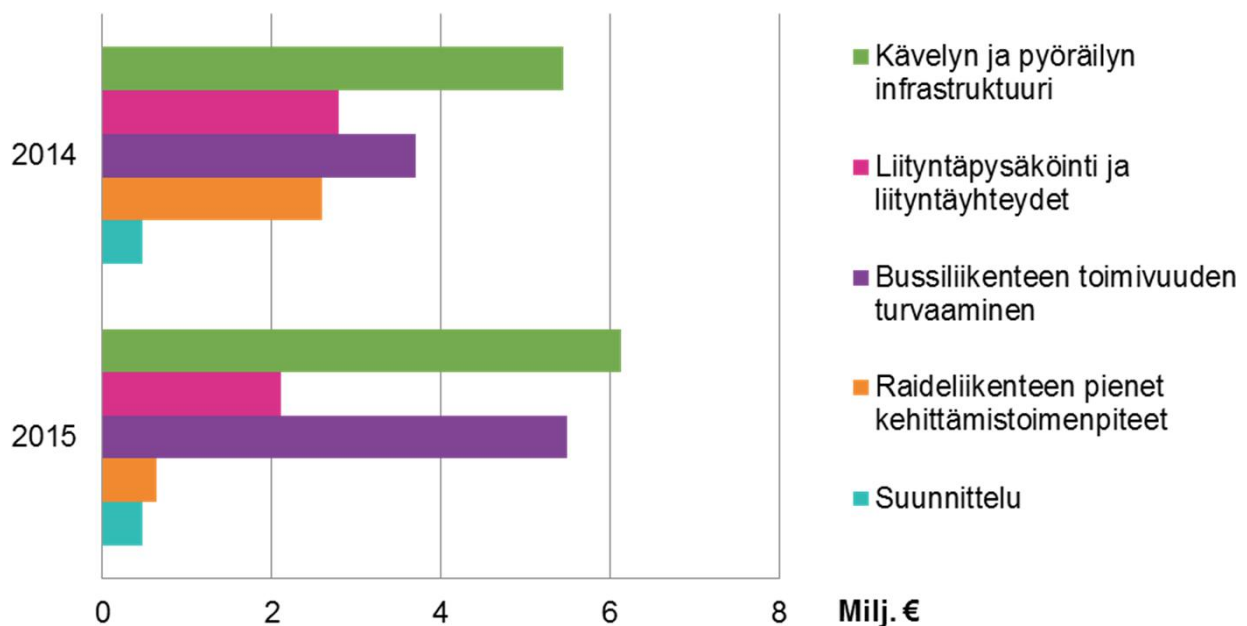
- Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien joukkoliikenteen kannalta tärkeimmät parantamiskohteet ovat rakennussuunnitteluvaiheessa ja ne toteutetaan MAL-rahoituksella vuosina 2014-2015.
- Lisäksi Turunväylän lisäkaistojen rakennussuunnitelmat ovat valmistuneet.
- Raideliikenteen toimintavarmuutta parantavia hankkeita toteutetaan MAL-rahoituksella Helsingin ratapihalla, pääradalla Hanalassa sekä rantaradalla Huopalahden ja Kirkkonummen välillä.

MAL-hankkeiden toteuttaminen alkaa 2014

- MAL-rahoituksella toteutettavien pienten kustannustehokkaiden (KUHA) hankkeiden tarkennettu ohjelma 2014–2015 valmistui lokakuussa 2013.
- Toimenpiteet parantavat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.

Kustannukset toimenpidekokonaisuuksittain

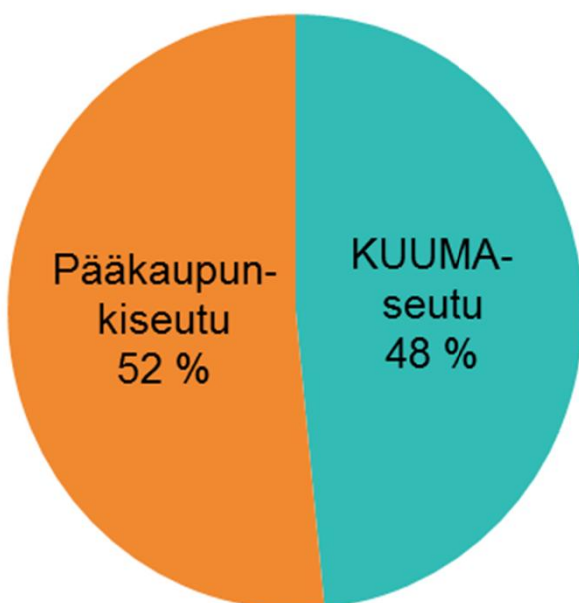

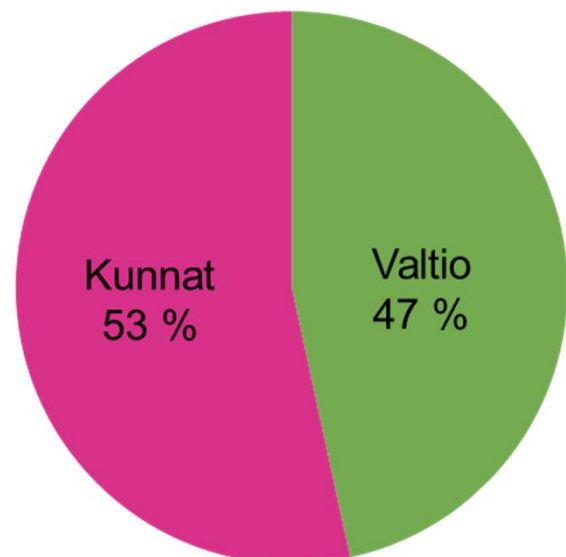
MAL-hankkeiden rahoitustaso on 15 miljoonaa euroa vuodessa.

- Kustannukset jakautuvat tasan valtion ja kuntien välillä.
- MAL-rahoituksen lisäksi myös muu perusväylänpidon rahoitustaso tulisi jatkossa varmistaa.

Valtion rahoituksen kohdentuminen 2014–2015

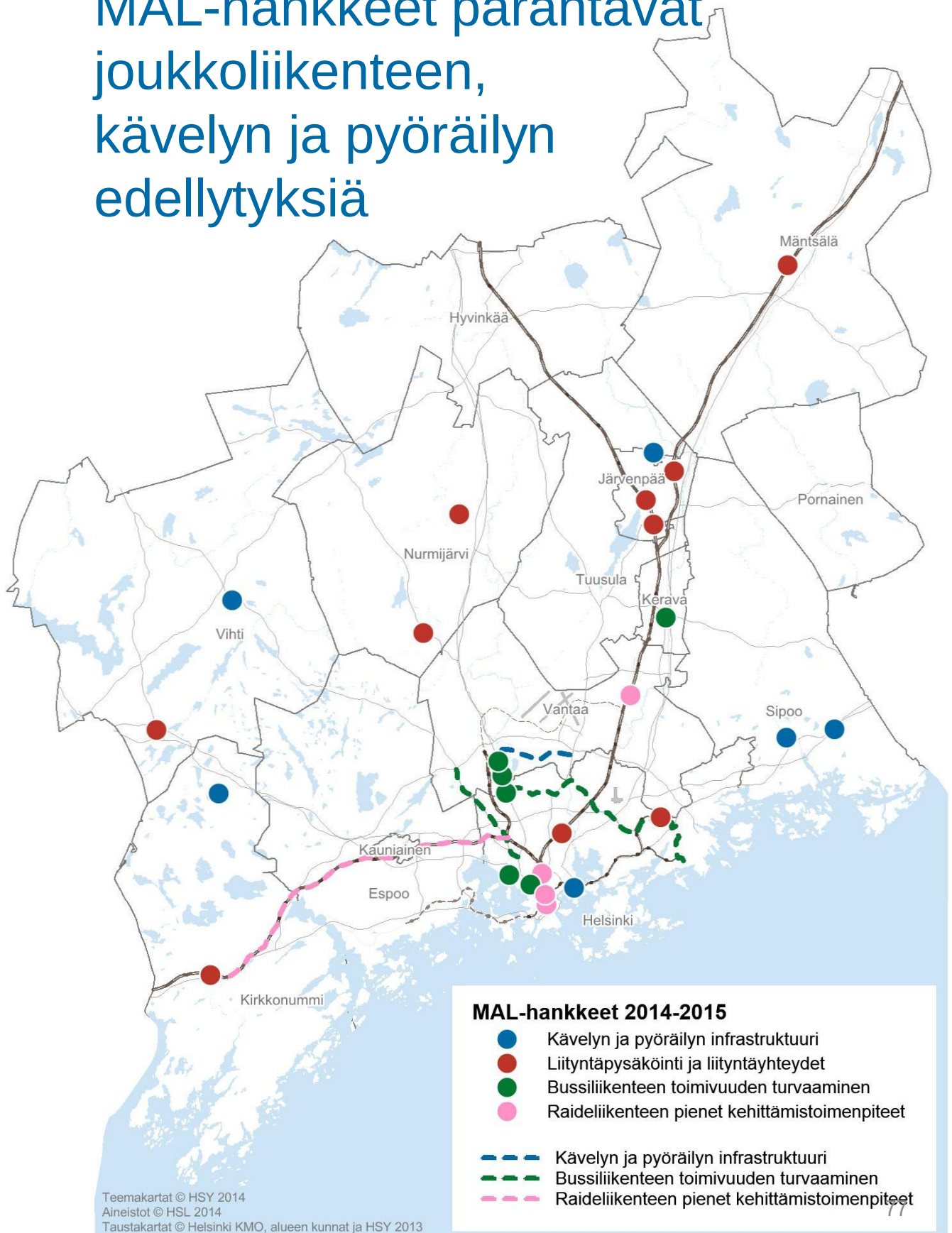
Kustannusten jakautuminen 2014–2015

Liikenteen infrastruktuuri

MAL-hankkeet parantavat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä

23) Infrastruktuurin kehittämishankkeet aiesopimuskaudella:

- a) Mt 101 Kehä I:n parantaminen
- b) Helsinki - Riihimäki -rataosan palvelutason parantaminen
- c) E 18, Kehä III:n kehittäminen
- d) Helsingin ratapihan toiminnallinen parantaminen

- Kehä I:n kehittäminen on käynnistynyt vuonna 2013 meluvallin rakentamisella Kivikossa. (Liikennevirasto ja Helsinki)
- Helsinki-Riihimäki rataosan parantamisen 1. vaihe aloitetaan vuonna 2015. Varmistuu budjettiriihessä 8/2014. (Liikennevirasto)
- Kehä III:n parantaminen on käynnistynyt Lentoasemantien liittymäjärjestelyillä vuonna 2013 Vantaan etupainotteisella rahoituksella. Väli Vt4-Vt7 parantaminen on käynnistynyt keväällä 2014. (Liikennevirasto ja Vantaa)
- Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen (HELRA): raiteistomalli jatkosuunnittelua varten on valittu. Yksittäisten vaihteiden rakentamissuunnittelu voidaan aloittaa heti ja toteuttaa vuonna 2014. Toteuttamispäätöstä ei vielä ole. (Liikennevirasto)

24) Kärkihankkeet, joiden toteuttamiseen valtio sitoutuu aiesopimuskauden jälkeen:

e) Pisara-rata

f) Helsinki-Riihimäki -rataosan palvelutason parantaminen, 2. vaihe

- Pisara radan ratasuunnittelu ja asemakaavojen valmistelu ovat käynnissä. (Liikennevirasto ja Helsinki)
- Helsinki-Riihimäki rataosan parantamisen 2. vaiheen yleissuunnittelu aloitetaan 2014. (Liikennevirasto)

Liikenteen infrastruktuuri

25) Hankkeet, joiden suunnitteluvalmiutta valtio edistää seuraavalle aiesopimuskaudelle:

- g) Mt 101 Kehä I:n parantaminen
- h) E 18, Kehä III:n kehittäminen
- i) Pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitiotiehankkeet
- j) Länsimetron ja Kehäradan liityntäliikenteen järjestelyt
- k) Espoon kaupunkirata

- Kehä I:n kehittäminen on käynnistynyt vuonna 2013, myöhempien vaiheiden suunnittelu jatkuu. (ELY-keskus)
- Kehä III:n parantaminen on käynnistynyt vuonna 2013, myöhempien vaiheiden suunnittelu jatkuu. (ELY-keskus)
- Pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitiotiehankkeet:
 - Länsimetron jatkeen Matinkylä–Kivenlahti hanke-suunnitelma on hyväksytty 2012. Espoon valtuusto päätti helmikuussa 2014 käynnistää metron rakentamisen välille Matinkylä–Kivenlahti sillä ehdolla, että valtio sitoutuu maanrakennusindeksiin sidottujen rakennuskustannusten kattamiseen 30 prosentilla. Valtio ei osoittanut rahoitusta kehysriihessä. (Espoo)
 - Itämetron jatkeesta on laadittu Sipoon kunnan toimesta yhdessä Uudenmaan liiton ja Helsingin seudun liikenteen (HSL) kanssa metrokäytävän esiselvitys (Majvik–Sibbesborg) 2013. (Helsinki)
 - Raide-Jokerin hankesuunnittelu käynnistyy 2014. (Helsinki, Espoo, valtio)
- Länsimetron liityntäliikenteen järjestelyt Länsiväylällä ja katuverkossa valmistuvat metrolinnoituksen aloittamiseen mennessä. (ELY-keskus, Espoo)
- Ruskeasannan aseman toteuttamista Kehäradalla ei ole ohjelmoitu. (Liikennevirasto, Vantaa)
- Espoon kaupunkiradan ratasuunnitelma välillä Leppävaara–Kauklahti valmistuu vuonna 2014. (Liikennevirasto)

Hanke	Kustannusarvio	Tilanne	Aiesopimuksen toteutuminen
-------	----------------	---------	----------------------------

23) Infrastruktuurin kehittämishankkeet aiesopimuskaudella:

Mt 101 Kehä I:n parantaminen	Valtio 32 M€, Kunnat 15 M€	Kehä I:n kehittäminen on käynnistynyt vuonna 2013 meluvallin rakentamisella Kivikossa. (Liikennevirasto ja Helsinki)	
Helsinki-Riihimäki - rataosan palvelutason parantaminen	150 M€	Helsinki-Riihimäki rataosan parantamisen 1. vaihe aloitetaan vuonna 2015. Varmistuu budjettiriihessä 8/2014. (Liikennevirasto)	
E18, Kehä III:n kehittäminen	Valtio 110 M€, Kunnat 40 M€	Kehä III:n parantaminen on käynnistynyt Lentoasemantien liittymäjärjestelyillä vuonna 2013 Vantaan etupainotteisella rahoituksella. Väli Vt4-Vt7 parantaminen on käynnistynyt keväällä 2014. (Liikennevirasto ja Vantaa)	
Helsingin ratapihan toiminnallinen parantaminen	100 M€	Raiteistomalli jatkosuunnittelua varten on valittu. Yksittäisten vaihteiden rakentamissuunnittelu voidaan aloittaa heti ja toteuttaa vuonna 2014. Toteuttamispäätöstä ei vielä ole. (Liikennevirasto)	

24) Kärkihankkeet, joiden toteuttamiseen valtio sitoutuu aiesopimuskauden jälkeen:

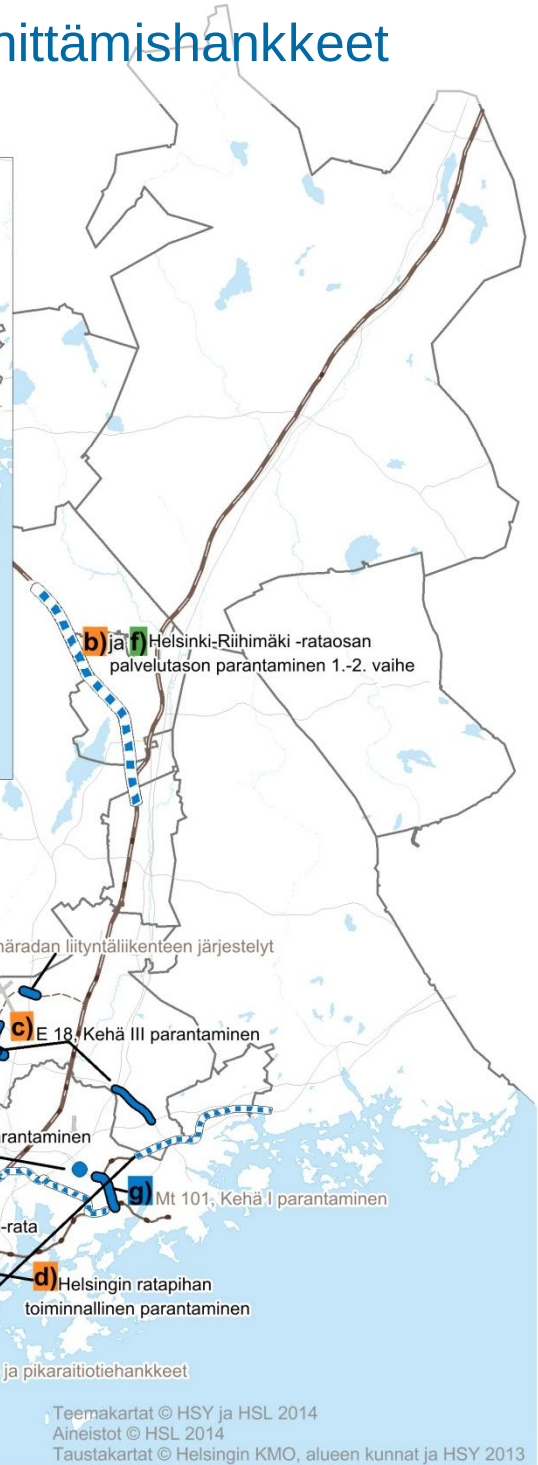
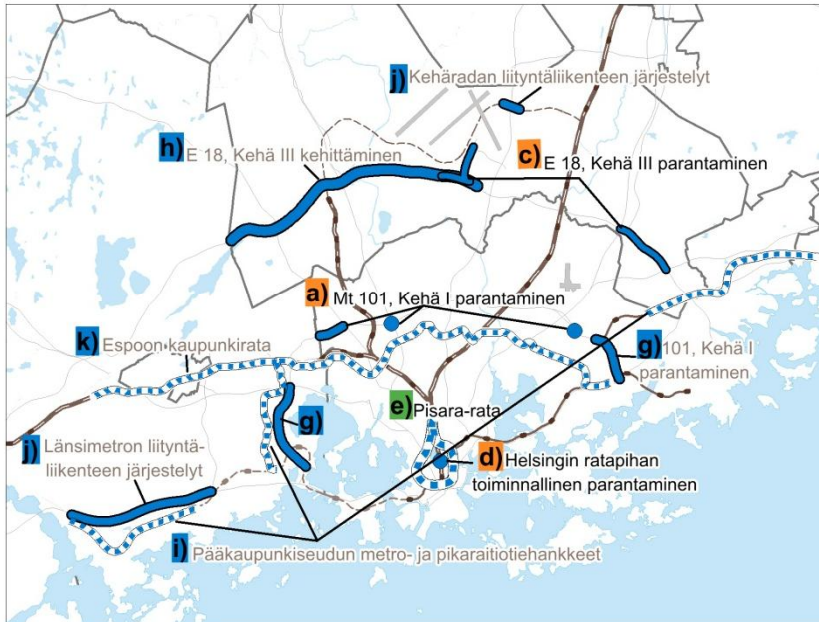
Pisara-rata	750 M€	Pisara-radan ratasuunnittelu ja asemakaavojen valmistelu ovat käynnissä. (Liikennevirasto ja Helsinki)	
Helsinki-Riihimäki - rataosan palvelutason parantaminen, 2. vai.	200 M€	Helsinki-Riihimäki rataosan parantamisen 2. vaiheen yleissuunnittelu aloitetaan 2014. (Liikennevirasto)	

25) Hankkeet, joiden suunnitteluvalmiutta valtio edistää seuraavalla aiesopimuskaudella:

Mt 101 Kehä I:n parantaminen	Kehä I:n kehittäminen on käynnistynyt vuonna 2013, myöhempien vaiheiden suunnittelu jatkuu. (ELY-keskus)		
E18, Kehä III:n kehittäminen	Kehä III:n parantaminen on käynnistynyt vuonna 2013, myöhempien vaiheiden suunnittelu jatkuu. (ELY-keskus)		
Pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitiotiehankkeet	Länsimetron jatkeen Matinkylä–Kivenlahti hankesuunnitelma on hyväksytty 2012. Espoon valtuusto päätti helmikuussa 2014 käynnistää metron rakentamisen välillä Matinkylä–Kivenlahti sillä ehdolla, että valtio sitoutuu maanrakennusindeksiin sidottujen rakennuskustannusten kattamiseen 30 prosentilla. Valtio ei osoittanut rahaa kehysriihessä. (Espoo)		
	Itämetron jatkeesta on laadittu Sipoon kunnan toimesta yhdessä Uudenmaan liiton ja Helsingin seudun liikenteen (HSL) kanssa metrokäytävän esiselvitys (Majvik–Sibbesborg) 2013. (Helsinki)		
	Raide-Jokerin hankesuunnittelu käynnistyy 2014. (Helsinki, Espoo, valtio)		
Länsimetron ja Kehäradan liityntäliikenteen järjestelyt	Länsimetron liityntäliikenteen järjestelyt Länsiväylällä ja katuverkossa valmistuvat metroliiikenteen aloittamiseen mennessä. (ELY-keskus, Espoo)		
	Ruskeasannan aseman toteuttamista Kehäradalla ei ole ohjelmoitu. (Liikennevirasto, Vantaa)		
Espoon kaupunkirata	Espoon kaupunkiradan ratasuunnitelma välillä Leppävaara–Kauklahti valmistuu vuonna 2014. (Liikennevirasto)		

Liikenteen infrastruktuurin kehittämishankkeet MAL-aiesopimuksessa

22) Kuha-hankekokonaisuus (ei kartalla)

23) Infrastruktuurin kehittämishankkeet aiesopimuskaudella:

- a) Mt 101 Kehä I:n parantaminen
- b) Helsinki - Riihimäki -rataosan palvelutason parantaminen
- c) E 18, Kehä III:n kehittäminen
- d) Helsingin ratapihan toiminnallinen parantaminen

24) Kärkihankkeet, joiden toteuttamiseen valtio sitoutuu aiesopimuskauden jälkeen:

- e) Pisara-rata
- f) Helsinki-Riihimäki -rataosan palvelutason parantaminen, 2. vaihe

25) Hankkeet, joiden suunnitteluvaihe on valtio edistää seuraavalle aiesopimuskaudelle:

- g) Mt 101 Kehä I parantaminen
- h) E 18, Kehä III:n kehittäminen
- i) Pääkaupunkiseudun metro- ja pikaraitiotiehankkeet
- j) Länsimetron ja Kehäradan liityntäliikenteen järjestelyt
- k) Espoon kaupunkirata

Teemakartat © HSY ja HSL 2014

Aineistot © HSL 2014

Taustakartat © Helsingin KMO, alueen kunnat ja HSY 2013

Lisätiedot:

Ympäristöneuvos Pekka Normo,
Aiesopimussihteeristön puheenjohtaja
Ympäristöministeriö
Puh. 0295 250 204

Lähteet:

- Asuntotuotanto- ja kaavoitustiedot: Helsingin seudun kunnat 2/2013 ja 2/2014
- Asuntotuotannon lainoitusta ja avustuksia koskevat tiedot: ARA
- Kuntien maapolitiikkaa koskevat tiedot: Seudun kunnat ja Uudenmaan liitto
- Kaavavarantotiedot: HSY:n SeutuRAMAVA ja KUUMA-kunnat 2/2014
- Yhteisen maankäyttösuunnitelman, asuntostrategian 2025 sekä HLJ 2015:n tilannekatsaus: valmistelusta vastaavat
- Liikenteen tiedot: Seudun kunnat, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL ja Uudenmaan ELY-keskus